Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 66 (1066) ♦ Субота, 8 квітня 1995 року ♦ Ціна договірна

ЗВІТ ВІДБУВСЯ. РОБОТА ТРИВАЄ

Народні депутати ознайомилися зі звітом Президії Верховної Ради, в якому проаналізовано діяльність парламенту. Зокрема вказано на недоліки у законотворчому процесі, в організації роботи Верховної Ради та її структур. Рекомендовано шляхи подолання негативних моментів. На сесії виступив Голова Верховної Ради Олександр Мороз.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

Шановні народні депутати!

Згідно з Регламентом ви одержали письмовий текст звіту Президії Верховної Ради.

Він підготовлений з врахуванням попереднього обговорення в комісіях Верховної Ради, в ході якого висловлено немало слушних зауважень і міркувань щодо вдосконалення законотворчої діяльності, організації роботи як Верховної Ради, так і її апарату. Сподіваюсь, що багато раціональних ідей буде запропоновано і під час сьогоднішнього обговорення.

Найважливішим, з моєї точки зору, було б розглядати зроблене, виходячи з державницької, конструктивної позиції, не лише фіксуючи недоліки і прорахунки в нашій спільній роботі, а прагнучи її докорінного поліпшення.

(Продовження на 3-й стр.).

ЗОСЕРЕДИТИ УВАГУ НЕ ЛИШЕ НА НЕДОЛІКАХ

Ранкове засідання 7 квітня

Після інформації Голови Верховної Ради України О.Мороза про стан виконання депутатських запитів парламентарії приступили до обговорення проекту постанови ВР з приводу рішення уряду про підвищення тарифів на комунальні послуги. Цьому питанню депутати присвятили більш як годину, проте до спільної думки так і не прийшли.

Безумовно, парламентарії були єдині в тому, що нові тарифи на комунальні послуги просто не по кишені переважній частині народу України, не кажучи вже про пенсіонерів та працівників бюджетної сфери. Тому всі сходилися на тому, що слід негайно вжити заходів для соціального захисту населення. Пропонували зупинити дію постанови уряду, доки населенню не буде виплачено компенсацію.

(Закінчення на 2-й стор.).

Модернізація торгівлі — на руку атлетам

ВСІ ЗМІНИ — на краще. От колись були такі милі настінні годинники з гирями й зозулями. На зміну їм прийшла електроніка, зозулі розлетілись, а гирі розібрано рибалками на грузила, і полегшено зітхнули залізничники, бо зловмисникам нема резону відкручувати гайки від шпал. А ось модернізується й торгівля, і тут гирі заміняються електронікою. Не будемо моралізувати на тему «будуть чи не будуть обважувати» (будуть!). Але звернімо лиш увагу на те, скільки при цьому вивільниться чудових гир і як це сприятиме розвиткові атлетичних талантів. Атлетика — це вам не торгівля, тут сам себе не обважиш, бо гиря — мірило не тільки сили, а й істини...

На знімку Олександра КРЕМКА: відпочивають хлопці з Миколаївського мореходного училища.

Досвід сусіда — цінна річ

Учора Президент України Леонід Кучма зустрівся з учасниками міжнародної конференції «Розмежування влади і владних повноважень у період соціальної та політичної кризи». Серед учасників зустрічі — лідер фракції «Вибір Росії» Державної Думи Російської Федерації Єгор Гайдар. Обговорення причин нещодавніх інцидентів у парламентах обох держав внесли певний колорит у бесіду, корисну обміном думками з проблем розмежування влади у нових незалежних державах. Сторони зупинилися на особливостях, що характерні для кожної країни на цьому етапі.

І тут прийшов Мєшков...

Тільки-но відкрилося пленарне засідання другої сесії ВР Криму, як у президії несподівано з'явився колишній президент автономної республіки Юрій Мєшков.

Він заявив, що ВР Криму зобов'язана забезпечити можливість виборцям автономії «вирішити свою долю самостійно, спираючись на підтримку співвітчизників, громадсько-політичні організації, схід України і Росію». На думку Мєшкова, до влади його привела «велика ідея возз'єднання з нашою Вітчизною, і її не можна ні скасувати, ні задушити, ні припинити». Носіями цієї ідеї Мєшков назвав ВР і президента Криму.

(Закінчення на 2-й стор.).

Пікетування — не злочин

Суд не знайшов підстав для притягнення до відповідальності організаторів і учасників пікетування Держтелерадіо України, що відбулося 22 лютого ц.р.

Як повідомили агентству «Інтерфакс-Україна» в київському міському відділенні Громадянського конгресу України, Старокиївський районний суд виніс ухвалу про закриття справи щодо заступника голови ГКУ Олександра Лузана, другого секретаря київського міськкому Соцпартії України Василя Арестова, яких звинувачували в організації й проведенні несанкціонованого мітингу і демонстрації.

У номер

З офіційним візитом в Іран

Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко відправляється 8 квітня з офіційним візитом в Ісламську Республіку Іран. На рівні глав зовнішньополітичних відомств, він візьме участь у тристоронніх українсько-ірансько-туркменських переговорах. У програмі дводенного візиту передбачено також зустрічі з Президентом Алі Акбаром Хашемі Рафсанджані, іншими високопоставленими особами Ірану.

Як повідомили кореспондентові Укрінформу в Міністерстві закордонних справ України, в центрі уваги переговорів у Тегерані будуть питання торговельно-економічного тристороннього співробітництва, зокрема участі промислового потенціалу України в реалізації проектів експорту туркменських та іранських енергоносіїв. Це співробітництво, як сподіваються в Україні, може започаткувати якісно нову форму багатосторонніх торговельно-економічних зв'язків з державами Середнього Сходу і Центральної Азії.

Чи підвищиться плата за транзит газу?

Україна і Росія проводять переговори щодо можливого збільшення плати за транзит російського природного газу територією України, повідомив на брифінгу в Кабінеті міністрів України голова правління акціонерного товариства «Укргазпром» Богдан Клюк.

За його словами, за транспортування територією України 1 тис. куб. м газу на відстань 100 км Росія платить 1,7 долара. Українська сторона хотіла б підвищити плату за транзит до 2,28 долара.

Нині територією України до країн Західної Європи транспортується 110 млрд. куб.м газу на рік.

Перекинулися три вагони з ураном

Внаслідок аварії при в'їзді на станцію Знам'янка зійшли з колії сім вагонів, навантажених урановою рудою, три з них перекинулися. Було зруйновано 100 метрів колії, радіаційний фон у цьому місці підвищився до 150—480 мікрорентген.

Оперативна група штабу цивільної оборони області, яка прибула на місце аварії, спільно із залізничниками та представниками інших служб постаралася якомога швидше ліквідувати наслідки аварії. Контрольні заміри, проведені після цього, показали, що радіаційний фон не перевищує допустимого. Рух поїздів під час проведення аварійних робіт не припинявся.

Десна оживає

Розпочалася навігація на Десні. З-під Новгорода-Сіверського першими баржами доставлено до Чернігова довгоочікувану крейду для силікатного заводу. З обласного центру відправлено вантажі й до Києва.

Парламентська хроніка

Бюджет затвердили. Тепер готують поправки до нього

ПІСЛЯ перерви народні обранці змушені були перервати розгляд Закону про бюджет в другому читанні через прикрий інцидент: депутати, які представляють у Верховній Раді крайніх правих радикалів, О.Вітович і Ю.Тима, у відповідь на вчинок депутата російської Думи М. Лисенка, що стався напередодні, порвали державний прапор Російської Федерації.

Денне засідання 6 квітня

Голова Верховної Ради О.Мороз на вимогу фракції НРУ виніс на голосування проект постанови, яку підтримали 264 народні обранці. Відтепер громадянин РФ М.Лисенко довічно позбавлений права в'їзду на територію України. Водночас О.Мороз дав доручення Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів дати оцінку вчинкові Ю.Тими і О.Вітовича. Подібне доручення отримала і Генеральна прокуратура.

Щоправда, цей не передбачений порядком денним відступ не зменшив критичного запалу депутатів, котрі планували виступити в обговоренні бюджету. Тон задав В.Єськов, який представляв у Верховній Раді того дня інтереси шахтарів. І не дивно. Бо кожен видобутий мільйон тонн вугілля оплачується життям 4 шахтарів. Водночас українське вугілля стає неконкурентоспроможним навіть на внутрішньому ринкові через високу собівартість.

Критичний погляд на президентське послання і бюджет у цілому висловив О.Черенков. Закликали голосувати проти прийняття закону про бюджет в другому читанні і С.Соболєв, М.Поживанов, ряд інших депутатів. Їхня аргументація базувалася на тому, що документ, поданий на розгляд Верховної Ради, не підготовлений.

О.Шандрюк закликав голосувати проти цього законопроекту через появу в ньому положення про стабілізаційний податок, який дорівнює додатковим 12 відсоткам податку на прибуток.

Однак депутати Ю.Болдирєв, В. Гетьман, М.Поровський, Р.Боделан та інші внесли ряд конкретних пропозицій і закликали колег затвердити поданий бюджет. Цікаво, що виконуючий обов'язки міністра фінансів П. Германчук у заключному слові проінформував депутатів про те, що готується проект поправок до закону про бюджет, який буде винесено на розгляд сесії уже в поточному місяці.

Отож, можливо, саме ця обставина і відіграла роль у тому, що народні обранці більшістю голосів прийняли Закон про державний бюджет на 1995 рік. Однак постанову про введення його в дію відправили на доопрацювання. Така ж доля спіткала і звіт уряду про виконання бюджету за 1993 рік, хоча здавалося, що звітові, з яким виступив уже згадуваний П. Германчук, ніщо не загрожує.

Після коротенької, але бурхливої дискусії депутати прийняли постанову «Про внесення змін і доповнень до постанови Верховної Ради «Про введення в дію Закону про оподаткування прибутку підприємств», проект якої представив голова Комісії з питань фінансів і банківської діяльності В.Суслов.

Голова Комісії з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів П.Шейко, виконуючи доручення Голови Верховної Ради, проінформував народних обранців про підсумки обговорення вчинку депутатів Ю.Тими та О.Вітовича і запропонував прийняти постанову з цього приводу.

Верховна Рада засудила дії депутатів України Ю.Тими і О.Вітовича й оголосила їм сувору догану.

Також дано доручення Міністерству юстиції і Генеральній прокуратурі розглянути питання про відповідність дій керівництва УНА-УНСО вимогам Закону України «Про об'єднання громадян».

Володимир КОРОЛЮК.

Зосередити увагу не лише на недоліках

(Початок на 1-й стор.).

Ранкове засідання 7 квітня

Декотрі висловлювалися взагалі за скасування постанови. Знову прозвучали пропозиції: рекомендувати Президентові України не вводити до складу нового уряду Романа Шпека та Віктора Пинзеника, які, на думку окремих парламентаріїв, були ідеологами економічної політики, що призвела до повного зубожіння населення та занепаду виробництва. Та коли доходили до прийняття рішення, жодна з пропозицій не могла набрати потрібної кількості голосів. Щоб вийти з цейтноту, Голова ВР України О.Мороз запропонував цю постанову відправити на доопрацювання, врахувати всі пропозиції депутатів, скласти порівняльну таблицю і розглянути законопроект наступного вівторка. Цю пропозицію підтримала більшість парламентаріїв.

Потім Олександр Олександрович наполіг на заслуховуванні звіту Президії ВР. Необхідність такого кроку він аргументував тим, що потрібно зняти будь-які політичні спекуляції, що їх вели навколо звіту. Лейтмотивом виступу О.Мороза стала думка про те, що під час обговорення цього питання слід не лише зосередити увагу на недоліках, а й шукати шляхів поліпшення роботи Президії і Верховної Ради.

Виступ Голови Верховної Ради України публікується в газеті.

Василь ТУГЛУК.

І тут прийшов Мєшков...

(Початок на 1-й стор.).

Потім екс-президент дав прес-конференцію. Правда, його прес-секретар з самого початку сказав, що запитання ставитимуть не кримські і українські журналісти, а лише російські і з далекого зарубіжжя. На знак протесту група кореспондентів, які представляють засоби масової інформації нашої держави, залишили залу. Мєшков зачитав своє звернення до народу, в якому, зокрема, говориться, що указ Л.Кучми від 31 березня про перепідпорядкування виконавчої влади півострова офіційному Києву «перетворює Республіку Крим в якесь неоколоніальне утворення». Прес-конференція тривала всього 15 хвилин. Стало відомо, що Мєшкову вручено розпорядження Генеральної прокуратури України: звільнити службове приміщення у зв'язку із скасуванням ВР нашої держави інституту президента автономії.

Сесія ухвалила рішення вийти з законодавчою ініціативою до ВР України щодо накладення вето на Указ Президента України від 31 березня. Вирішено також направити парламентську делегацію до Державної Думи РФ, причому визначення її персонального складу покладене на спікера кримського парламенту. Депутати звернулися до Верховного комісара НБСЄ у справах національних меншин Макса ван дер Стула, який 6 квітня прибув до Сімферополя, з проханням бути посередником при вирішенні спірних питань з Україною. 6 квітня Макс ван дер Стул мав зустрічі з Сергієм Цековим та головою Комісії з національних питань і проблем депортованих громадян кримського парламенту Рефатом Чубаровим.

Олександр ПІЛАТ.

А тим часом...

Представники українських міністерств 10 квітня відлітають у Крим для ознайомлення з ситуацією на півострові.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про особливості участі громадян України з числа депортованих з Криму у виборах депутатів місцевих Рад в Автономній Республіці Крим

Цей Закон визначає спеціальний порядок забезпечення представництва громадян України з числа депортованих у 1941 і 1944 роках з Криму, їх нащадків та членів їх сімей, які повернулися з місць спецпоселення (далі — депортовані громадяни) у місцевих Радах в Автономній Республіці Крим.

Стаття 1. У межах адміністративно-територіальних одиниць Автономної Республіки Крим, де проживають депортовані громадяни, поряд з виборчими округами по виборах депутатів місцевих Рад, які утворюються відповідно до Закону України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» (основні виборчі округи), можуть утворюватись додаткові виборчі округи для виборів депутатів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах Рад із числа депортованих громадян кримськотатарської, болгарської, вірменської, грецької та німецької національностей.

У випадках, коли на території місцевої Ради кількість депортованих громадян становить більшість від загальної кількості населення, додаткові виборчі округи для них не утворюються.

Стаття 2. Додаткові виборчі округи утворюються сільськими, селищними, районними, міськими, районними у містах виборчими комісіями за шістдесят днів до дня проведення виборів у разі, коли загальна кількість виборців із числа депортованих громадян, які виявили бажання взяти участь у виборах по таких округах, не менша від середньої кількості виборців, що припадає на один основний виборчий округ по виборах депутатів відповідної Ради.

Рішення про утворення додаткових виборчих округів у триденний термін з дня його прийняття доводиться до відома населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Депортовані громадяни, які виявили бажання взяти участь у виборах депутатів місцевих Рад по додаткових виборчих округах, подають не пізніш як за шістдесят п'ять днів до дня проведення виборів до відповідних територіальних виборчих комісій заяву з зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження, національності, адреси проживання і відомостей про депортацію.

У випадках, коли на території основного виборчого округу кількість виборців із числа депортованих громадян становить більшість від загальної кількості виборців округу, ці виборці мають право брати участь у виборах на загальних підставах лише по основному виборчому округу.

Стаття 3. Окружні виборчі комісії в додаткових виборчих округах по виборах депутатів районних, міських (міст республіканського підпорядкування Автономної Республіки Крим), районних у містах Рад можуть утворюватись не пізніш як за п'ятдесят п'ять днів до дня проведення виборів.

Стаття 4. Списки виборців, які виявили бажання взяти участь у виборах депутатів місцевих Рад по додаткових виборчих округах, складаються дільничними виборчими комісіями за місцем проживання цих виборців за поданням відповідних територіальних виборчих комісій. Такі виборці виключаються із списків виборців по виборах депутатів в основному виборчому окрузі відповідної Ради.

Стаття 5. Інші питання щодо участі депортованих громадян у виборах депутатів Рад в Автономній Республіці Крим регламентуються Законом України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» та іншими законодавчими актами України.

Стаття 6. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування і діє до дня призначення виборів до місцевих Рад народних депутатів в Автономній Республіці Крим наступного скликання.

Президент України Л.КУЧМА.

м.Київ,
6 квітня 1995 року.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

(Початок на 1-й стор.).

Хочу висловити і свої думки з деяких принципових питань.

На мій погляд, для того, щоб краще розібратися в ситуації з організацією роботи Верховної Ради, глибше зрозуміти суть проблем і шляхи їх вирішення, необхідно, **по-перше**, охарактеризувати вихідні умови, в яких розпочала свою діяльність новообрана Верховна Рада; **по-друге**, з'ясувати, які внутрішні та зовнішні об'єктивні обставини супроводжують сьогодні організацію управління законодавчим процесом, і **по-третє**, врахувати те нове, **що вже зроблено** або розпочато в діяльності Верховної Ради, її керівництва, Президії, постійних комісій, народних депутатів.

Не можна не бачити того, що Верховна Рада попереднього скликання, **започаткувавши процес законодавчого забезпечення розвитку України як нової суверенної держави**, в силу і об'єктивних, і суб'єктивних причин не могла налагодити стрункої системи законотворення.

Верховній Раді нинішнього скликання довелося розпочати роботу за відсутності впорядкованого законопроектного матеріалу, обгрунтованого нормування та раціональної (тим більш наукової) організації законодавчого процесу в державі і у Верховній Раді. Недосконалим було і нормативне регулювання законодавчої діяльності: не було Регламенту Верховної Ради, не кажучи вже про цілий пакет необхідних законодавчих актів так званого «парламентського права».

Не дивлячись на вкрай суперечливу, буквально пошматовану на частини Конституцію України, було по суті зупинено на півшляху конституційний процес. Не був сформований Конституційний Суд України, що суттєво впливало на хід демократичних перетворень у державі, розподіл повноважень між законодавчою, виконавчою і судовою гілками влади.

А якщо до цього додати загальну надзвичайно складну, на межі некерованості, соціально-економічну ситуацію в Україні, відсутність в уряду продуманої програми дій по виходу з кризи, що нерідко об'єктивно вимагало від Верховної Ради необхідності оперативного втручання у вирішення гострих проблем життя, то стане зрозумілим, яким напруженим і важливим був етап роботи, звіт про який ми сьогодні обговорюємо.

Аналізуючи внутрішні та зовнішні **об'єктивні** обставини, які визначають сьогодні організацію управління законодавчим процесом у Верховній Раді, слід, насамперед, відзначити, що з багатьма внутрішніми проблемами організаційного характеру нам доводиться стикатися взагалі вперше.

Що мається на увазі? **Поперше**, політичне структурування Верховної Ради на фракції і депутатські групи та пов'язане з цим формування відповідних організаційних форм і процедур узгодження рішень, яке до того ж було значно ускладнене недосконалістю існуючого Закону про вибори.

Очевидно, що і на сьогоднішній день залишається гострою необхідність уточнити і деталізувати функції комісій і фракцій Верховної Ради, рівень їх повноважень. Нині склалась ситуація, коли фракції не несуть практично відповідальності за головне — за своєчасну підготовку законопроектів, як, до речі, і за порушення парламентської дисципліни і етики депутатами.

В той же час окремі фракції, зосереджуючи свою активність на політичному зведенні рахунків, перебрали або намагаються перебрати під свій контроль діяльність окремих комісій, займаються політиканством на шкоду законодавчому процесу, авторитету Верховної Ради в цілому. Про це треба говорити відверто і принципово, виходячи з державотворчої позиції.

Маю надію, що в ході обговорення будуть внесені конкретні пропозиції щодо вирішення цієї проблеми.

По-друге. Перехід більшості народних депутатів на роботу у Верховній Раді на постійній основі. Вже ці дві обставини вимагають істотних змін у підходах, насамперед, до організаційного, кадрового, матеріально-технічного, інформаційного та фінансового забезпечення діяльності кожного народного депутата окремо, постійних комісій і Верховної Ради в цілому.

Якщо говорити про **об'єктивні зовнішні обставини**, що істотно впливають на організацію роботи Верховної Ради, то серед них слід назвати **поглиблення економічної кризи**, відсутність у державі організованої політичної сили, відповідальної за здійснення внутрішньої і зовнішньої політики, глибокий розлад механізму державної, насамперед виконавчої влади і відсутність системи збалансованої координації різних функцій влади, нарешті, вкрай деформовану і неорганізовану правову базу, яка утворювалася в останні кілька років.

Є й інші фактори об'єктивного і суб'єктивного характеру, зокрема, пов'язані з організацією діяльності уряду та адміністрації Президента, паралелізмом і дублюванням, а отже і безвідповідальністю в деяких структурах виконавчої влади, нейтралізація яких далеко не завжди залежить від Верховної Ради, але не може не впливати на її роботу.

Навіть цього переліку досить, щоб зрозуміти, наскільки ускладнена об'єктивними умовами діяльність вищого законодавчого органу, а отже — і Президії, яка відповідає за організацію роботи Верховної Ради.

Виходячи з ситуації, що склалася, Верховна Рада України нового скликання **розпочала свою діяльність з абсолютно необхідних кроків:** оперативного **формування її робочих органів та прийняття Регламенту** її роботи, розробки і **затвердження основних засад здійснення економічної політики в кризовий період, формування дієздатного уряду.**

Сьогодні кожному тверезо мислячому політику зрозуміло, що безсистемний перехід до ринкової економіки, відсутність чіткої концептуального бачення всього комплексу соціально-економічних проблем, наукових прогнозів можливих наслідків деяких радикальних рішень в сфері економіки коштують нам занадто дорого.

Найбільшою стратегічною помилкою першого етапу ринкового реформування була спроба директивно-обвальної заміни державного планування економіки на чисто монетарні інструменти її регулювання, які прийнятні лише для сформованих і стабільних ринкових систем. Як наслідок, тільки у 1994 році було втрачено 24,5% національного доходу (у 1993 — теж 18,8%), що за світовими стандартами вважається національною катастрофою.

Багато наших бід зумовлено тим, що була проігнорована одна з головних вимог ринкової трансформації, а саме, що система **ринкового регулювання** і державного контролю за ринковим середовищем повинна формуватись **упереджувально** по відношенню до процесу створення ринкових відносин. Внаслідок цього на економічний простір вирвалась жорстока стихія з масштабними кримінальними наслідками, що суттєво вплинуло на втрату у значної частини населення віри в доцільність реформ взагалі.

Регулювання ринкова **економіка** перш за все потребує наявності **ретельно відпрацьованої, досконалої правової бази**, яка спроможна забезпечити чітку взаємодію, взаємозв'язок і взаємовідповідальність всіх суб'єктів ринкових структур.

«Гра в ринок» без відповідних правил гри, тобто проведення ринкового реформування без відповідного створення комплексної і збалансованої правової інфраструктури, веде тільки до соціально-економічної анархії, створює середовище для зловживань і злочинності, що ми й маємо сьогодні на практиці.

Саме виходячи з реальної оцінки стану справ, Верховна Рада розробила і затвердила «Основні засади і напрями становлення економіки України в кризовий період». І хоч позавчора чути було в цьому залі докори Верховній Раді за прийняття цього документа, я, ще раз проаналізувавши його вчора, прийшов до висновку, що той, хто критикував цей документ, просто його не читав.

Багато положень цього документа знайшли своє продовження і розвиток у **доповіді Президента України** «Про основні засади економічної та соціальної політики», проголошений у жовтні минулого року.

Зрозуміло, що законодавче забезпечення реформування економіки, соціальної сфери, захисту населення в умовах перехідного періоду знаходилися в центрі уваги Верховної Ради.

Як вам відомо, ми зіткнулися з труднощами, пов'язаними, насамперед, з відсутністю концептуальної проробки пакетів найважливіших законопроектів, несвоєчасним їх надходженням від виконавчих структур, неузгодженістю дій між Урядом, адміністрацією Президента та парламентом і далеко не завжди з вини Верховної Ради та її керівництва.

Більше того, ініціюючи концептуальний підхід до законотворчого забезпечення реформ, **саме Президія Верховної Ради України** 14 листопада 1994 року прийняла Постанову «Про орієнтовний перелік законодавчих актів щодо правового забезпечення економічних реформ», виходячи з доповіді Президента.

Цей документ став важливою підставою для того, щоб перевести процес економічного законотворення на комплексно-цільову і планову основу, навести в ньому організаційний порядок, підвищити якість прийнятих законів, що забезпечить правові умови ринкового реформування. Орієнтовний перелік був покладений в основу затвердженого порядку денного другої сесії Верховної Ради України.

На жаль, деякі важливі питання, які були передбачені «Переліком», до цих пір не реалізуються.

Це, перш за все, стосується черговості подання законопроектів за їх важливістю, розробки законодавчих актів з питань **створення надійного правового поля у сфері функціонування і розмежування державного і приватного секторів економіки, її структурної перебудови**, забезпечення принципу соціальної справедливості в процесі приватизації і роздержавлення власності, системи оподаткування, створення ефективної кредитно-банківської та фінансової інфраструктури, в кінцевому рахунку, головного — законодавчого забезпечення розвитку виробництва, захисту і підтримки власного товаровиробника.

Розуміючи невідкладність цих завдань, Президія Верховної Ради нещодавно ініціювала для їх вирішення створення спільної робочої групи з представників Верховної Ради, адміністрації Президента та Уряду. Очолює цю групу заступник Голови Верховної Ради Дьомін Олег Олексійович.

Саме цей напрям діяльності, на важливості якого наголошував і Президент України Леонід Кучма у зверненні до Верховної Ради, законодавче забезпечення реформ повинні бути і надалі пріоритетами у нашій роботі.

Це вимагає вдосконалення організації всієї діяльності Верховної Ради. Треба переосмислити напрями роботи економічних комісій, їх склад, проблеми можливого укрупнення, злиття або, навпаки, створення нових комісій і спеціалізованих підкомісій. З цього приводу є багато пропозицій від депутатських груп, фракцій. Я переконаний, що ми повинні всі їх уважно розглянути і поставити на розгляд Верховної Ради для того, щоб ці питання були справді вирішені як слід. На мій погляд, очевидна необхідність створення спеціальної Міжвідомчої комісії по контролю за процесами приватизації, а також парламентської Контрольної палати за використанням бюджету держави.

Особливо хотів би зосередити вашу увагу на першому питанні. Сьогодні процеси приватизації, які здійснюються, — це колізія, що постійно дестабілізує ситуацію у суспільстві, бо опирається на несправедливість, на колосальне майнове розшарування населення. Нам треба встановити жорсткий контроль за цим процесом. І не просто контроль, а контроль міжвідомчий — не тільки з боку Верховної Ради, а й при участі структур виконавчої влади, але під контролем і на чолі, я переконаний, з представниками Верховної Ради. Я думаю, у нас знайдуться серед депутатів спеціалісти, які глибоко володіють цим предметом і будуть стояти на засадах державності, на засадах соціальної справедливості.

Багато слушних думок з цього приводу висловлені в ході обговорення письмового звіту Президії в комісіях Верховної Ради. Давайте продовжимо цю розмову і все раціональне врахуємо і будемо невідкладно проводити в життя.

Слідуюча група проблем.

Починаючи з другої сесії, як відомо, **відновлено конституційний процес**, сформована нова Конституційна комісія. Одначе, щоб не повертатися до цієї теми ще раз, я зроблю закид і собі, і вам, і виконавчій владі.

П'ять разів доводилось Президії Верховної Ради і Голові Верховної Ради звертатися у структури виконавчої влади відносно подання на розгляд Верховної Ради законопроектів, які випливають із доповіді Президента. Та все ж, відверто кажучи, протягом кількох місяців ми не одержували жодного законопроекту. Це теж треба знати, тому що довкола цього зараз у засобах масової інформації ведуться спекуляції.

Зараз частина (приблизно 35) законопроектів нагромадилася. Їх детальніший аналіз можна зробити. Та як би там не було, але протягом останнього місяця, ви бачили, Верховна Рада працювала дуже напружено, щоб опанувати цей законодавчий масив, опрацювати його.

Одначе ми сьогодні, я повертаюся до сказаної раніше тези, повинні відпрацювати відповідний реєстр за пріоритетами, що з чого випливає, що в першу чергу потрібно розглядати. Так-от, в цій послідовності законодавча проектна робота, яка ведеться суб'єктами законодавчої ініціативи, ще не відповідає вимогам. Бо ми можемо сьогодні прийняти частину вже поданих законопроектів, а вони потім йтимуть врозріз з тими, котрі будуть подані пізніше, але мають більш принципове значення.

Яскравий приклад в цьому відношенні — Концепція податкової політики. Ми розглянули законопроект про оподаткування прибутку підприємств (недосконалий чи досконалий — то інша справа), але навіть з вчорашньої інформації Леоніда Анісімова видно було, як на конкретному прикладі, на конкретному підприємстві, здавалось би, прогресивний документ розвалює вщент виробництво. Таким чином, потрібна насамперед Концепція, а потім набір тих документів, які розвивають її і дають можливість системно працювати у народному господарстві.

Одначе повернуся до конституційного процесу. Його відновлено, сформована нова Конституційна комісія, і зараз ведеться робота над завершенням розробки проекту нової Конституції України, яка, я певен, може бути прийнята в цьому році. Ми окремо можемо розглянути механізм її прийняття, її зміст, тим паче, що зараз багато політичних організацій вносять свої варіанти. Все це повинно бути відслідковане, і, на мій погляд, комісія, зокрема ряд її секцій, продуктивно працює, що вселяє надію: ми можемо прийняти найважливіший для Верховної Ради і для держави правовий документ.

Вважаю абсолютно необхідним проведення широкомасштабної **державно-правової реформи**, в тому числі реформування законодавчої діяльності. Президія розглянула і схвалила пропозиції керівництва Верховної Ради України щодо **вдосконалення законодавчого процесу**, підвищення рівня його організації та науково-юридичного забезпечення. Зокрема, проведено часткову **реорганізацію структури Секретаріату** Верховної Ради України, кадрове зміцнення його провідних підрозділів. Активно впроваджуються інформаційно-комп'ютерні технології в законодавчий процес.

(Закінчення на 4-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про звіт Президії Верховної Ради України

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Звіт про роботу Президії Верховної Ради України взяти до відома.

2. Президії Верховної Ради України узагальнити пропозиції і зауваження, висловлені в ході обговорення звіту Президії в постійних комісіях і народними депутатами на пленарному засіданні Верховної Ради, розробити заходи по їх реалізації та поінформувати народних депутатів України.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ
7 квітня 1995 року.

Виступ Голови Верховної Ради України Олександра Мороза

(Початок на 1-й, 3-й стор.).

Президія своїм рішенням від 7 жовтня 1994 року, на виконання постанови Верховної Ради України ще від 1992 року, утворила нарешті **Інститут законодавства Верховної Ради України**, який у короткий термін, здійснивши організаційні кроки, розпочав практичну роботу. Треба сказати, що Інститут ще не укомплектований, в ньому працює близько 30 співробітників (мається на увазі і технічний персонал).

Зокрема, вже укладені угоди про співробітництво з майже 30 вітчизняними та зарубіжними науковими установами і навчальними закладами для опрацювання найбільш актуальних науково-дослідних проблем. Укладено договір з Інститутом держави і права Національної академії наук України про розробку концепції розвитку законодавчої системи України. Вже розроблена методологія планування законотворчої діяльності Верховної Ради України, на основі якої Інститут законодавства разом із Секретаріатом формують проект плану законодавчих робіт на 1995 рік; підготовлено проект закону про закони та законодавчу діяльність в Україні (на мій погляд, надзвичайно глибокий, з міцним науковим підгрунтям документ), здійснюються інші актуальні дослідні розробки.

Для залучення до законотворчої роботи додаткових наукових сил сформовані консультативні ради з питань правової політики і державного будівництва та з соціально-економічних питань при Голові Верховної Ради України, куди увійшли провідні науковці — юристи, економісти, практики з Києва та інших міст нашої держави.

Опрацьовується питання створення парламентського видавництва.

Таким чином, попри всі об'єктивні труднощі, поступово нарощуються позитивні зміни, закладаються основи майбутньої планомірної і ефективної законодавчої діяльності на сучасній інформаційній і науково- методичній основі.

Здійснено ряд конкретних кроків щодо більш широкого відображення діяльності Верховної Ради в її друкованих органах: газеті «Голос України» та журналі «Віче», висвітлення роботи Верховної Ради, її комісій, депутатських фракцій і груп на телебаченні і радіо. Ви — свідки цієї роботи і її учасники.

Підсумовуючи сказане, вважаю за необхідне ще раз наголосити — зроблено лише перші кроки встановлення професійного парламенту суверенної України.

Зрозуміло, що визначальним критерієм нашої роботи буде зупинення кризових процесів, поліпшення соціально-економічної ситуації, створення нормальних умов для життя кожної людини.

Звідси — найголовніші наші завдання, шляхи вирішення яких треба, на мій погляд, сьогодні обов'язково обговорити.

Перше. Життєва необхідність визначення (а отже, і законодавчого забезпечення) концепції розвитку держави, її політичного устрою, формулювання прийнятної абсолютною більшістю населення об'єднавчої національної ідеї, закріплення цих положень в Конституції (Основному Законі) України.

Друге. Переосмислення і внесення необхідних корективів в реформування економіки, враховуючи при цьому всі аспекти — від національної безпеки держави до інтересів кожної окремої людини.

Третє. Очевидно, що вирішити всі ці проблеми можна, лише розвиваючи власне виробництво, підтримуючи і захищаючи власного товаровиробника, здійснюючи структурну перебудову економіки, прорив на світові ринки на основі нових технологій, що можуть і повинні базуватися на вітчизняному інтелектуальному, науково- технічному потенціалі. Все це вимагає невідкладного законодавчого забезпечення і орієнтації на таке забезпечення діяльності Президії Верховної Ради.

Четверте. Світовий досвід підказує: **треба йти шляхом створення спеціальних державних програм підтримки ключових (визначальних) для держави галузей виробництва** (фундаментальна наука, аерокосмічна галузь, суднобудування, електроніка, агрокомплекс). Треба невідкладно створити спеціальні парламентські робочі групи, які б підготували і внесли на розгляд Верховної Ради пакети законодавчих документів з цих питань (спеціальне законодавче забезпечення вирішальних для держави проектів).

Я сказав би тут навіть більше. Спілкуючись з підприємцями (наприклад в Кореї декілька днів тому), ми обговорювали цю проблему і дійшли висновку, що ряд солідних проектів, важливих для розвитку «проривних» галузей нашої економіки, варто було б покласти на спеціальне законодавство. І тут потрібна ваша підтримка. Це може бути, скажімо, питання про спеціальні економічні зони або окремо законопроект, який стосується, наприклад, аерокосмічної галузі чи спільного використання можливостей двох (кількох) держав для розвитку автомобілебудування. Коло таких проблем, які можна покласти на окрему законодавчу основу, маючи на увазі тимчасовість дії подібних законопроектів, погоджених з суб'єктами цієї діяльності, можна продовжити. Переконаний, що в ході обговорення це питання варто розглянути.

П'яте. Розробляючи, обговорюючи і приймаючи правову основу реформування суспільства, ми повинні постійно тримати в полі зору основну мету, в ім'я якої розпочиналися і проводяться всі перетворення, — в ім'я демократії. Це є стрижнем і самим змістом існування вищого законодавчого органу країни. Забувати про це члени парламенту не мають права, оскільки втрата демократичних здобутків означатиме кінець нашого поступу до цивілізованого суспільства, до входження повноправним і визнаним членом в європейські і світові політичні та економічні структури.

Декілька зауважень щодо суто внутрішніх проблем. Будь-які зрушення на краще неможливі, якщо в постійних комісіях, наших, образно кажучи, основних цехах законотворчого процесу, не буде елементарного порядку, не буде витримуватись технологія підготовки і опрацювання законопроектів, поки всі комісії не запрацюють «на повні оберти».

На жаль, мусимо визнати, що і сьогодні в багатьох комісіях **робота по-справжньому не налагоджена**, навіть матеріали до законопроектів не обліковуються і не формуються в окремі справи, як того вимагає Регламент. В результаті іноді неможливо визначити, хто і коли подав до Верховної Ради і яку законодавчу ініціативу, які рішення по ній були прийняті тощо. Але ж очевидно: для того, щоб навести порядок у діловодстві комісії, достатньо організаційних повноважень голови комісії та керівника її секретаріату.

У діяльності Верховної Ради минулого скликання акцент був зміщений в бік невиправданої автономії комісій, адміністративної та виробничої незалежності їх апарату від загального Секретаріату Верховної Ради та його функціональних служб. Цей розрив єдиного законодавчого механізму Верховної Ради треба якнайшвидше ліквідувати.

І я хотів би, щоб це не сприймалося, як посягання на автономію чи самостійність роботи комісій. Ми повинні зважити на одну обставину: Верховна Рада не тільки вищий законодавчий орган (в складі свого депутатського корпусу), це ще й одна з найважливіших державних установ, де ці дві складові — апарат і представницький орган — повинні працювати узгоджено, монолітно, як єдиний організм. Тому служби Секретаріату, які зобов'язані забезпечувати такий зв'язок між структурами Верховної Ради, повинні діяти, і діяти сильно, в тому числі підпорядковуючи собі функціонально в деяких повноваженнях секретаріати комісій, хоча дехто хоче це відкинути, вважаючи, що кожна комісія працює автономно.

Секретаріат, Президія Верховної Ради дали змогу сформувати секретаріати залежно від переконань, уподобань того чи іншого керівництва комісій, але це не означає, що різні, скажімо, політичні погляди означають різну законодавчу політику. Вона повинна бути єдина й працювати на єдину державу. Ось що є визначальним, і я думаю, що у реформуванні Секретаріату ми й далі будемо виходити саме з таких принципів.

Керівники секретаріатів комісій повинні чітко усвідомити: вимоги керівництва Секретаріату Верховної Ради щодо методології організації їх роботи, виконання загальних планів законотворчої діяльності та подання всієї необхідної інформації в порядку контролю відповідним структурним підрозділам Секретаріату підлягають безумовному виконанню. Тим паче, що це вимоги нашого Регламенту.

Що стосується відповідальності голів комісій за організацію роботи комісій, то це справа їх громадянського обов'язку, посадового статусу і просто честі керівника.

Я не хочу зараз перетворювати звіт Президії в аналіз роботи тих чи інших комісій. Я скажу так: в мене є претензії до кожної комісії, починаючи, скажімо, від Комісії з питань оборони чи банківської діяльності і кінчаючи... Я можу сказати, де і в чому вони недопрацьовують.

Але мені здається, ми повинні були б ввести в практику, щоб через Президію, а краще — через Верховну Раду проводити раз у місяць (можливо, закрите) засідання, де слухався б звіт комісії. Чим займається комісія, як працює, яка перспектива і яка ефективність буде від цієї роботи. І тоді, під час розгляду звітів, ми могли б вирішувати те питання, яке порушують сьогодні частина фракцій і депутатів, — про зміщення організаційно тих чи інших комісій. Тоді була б об'єктивна підстава для того, що це треба робити, бо ми інколи сьогодні суб'єктивно вирішуємо питання: подобається чи не подобається ця людина.

Сьогодні, фактично, є за що **критикувати буквально всіх голів комісій, хоча й допомагати їм в роботі треба**. Це — теж і моральний обов'язок і взагалі обов'язок та право кожного депутата.

Якщо коротко охарактеризувати найближчі перспективи щодо удосконалення законотворчого процесу, то вони, на мій погляд, такі:

Перше. Протягом квітня повинна бути завершена інвентаризація і офіційна перереєстрація законопроектів і законодавчих пропозицій, що знаходяться на опрацюванні у Верховній Раді. Всі ці законопроекти вводяться в комп'ютер, в єдину мережу Верховної Ради, і кожен депутат може скористатися цією мережею, не ставлячи питання про розмноження тих чи інших документів. Такі можливості сьогодні вже є.

Більше того, у нас в комп'ютери введені законодавчі акти Сполучених Штатів Америки, Росії та інших держав. Тобто ми ввійшли в єдине світове інформаційне поле — законодавче, правове. І це **колосальний здобуток**, який ми маємо завдяки діяльності впродовж останнього періоду Секретаріату, Президії і Верховної Ради в цілому. А розпочата ця робота була раніше контактами на **міждержавному рівні, зокрема з Дослідницькою службою Конгресу США**. І з цією метою видано розпорядження голови, яким затверджена також відповідна інструкція, **розпочато формування справ законопроектів та їх реєстрація**.

Друге. На розгляд Президії подані пропозиції щодо методології планування законодавчої діяльності, на основі яких, за умови їх схвалення, буде розроблено і затверджено Президією Положення **про порядок оперативно-календарного планування та контролю за проходженням законопроектів у Верховній Раді України**. Одночасно розробляються відповідні програми Центром комп'ютеризованих інформаційних систем для автоматизації управління даними процесами.

Третє. На основі проведеної реєстрації законопроектів та з урахуванням додаткових пропозицій суб'єктів законодавчої ініціативи, за участю Інституту законодавства у квітні-травні передбачається розробити і подати на розгляд Верховної Ради України методологічно обгрунтований план законодавчих робіт на 1995 рік.

Четверте. У квітні-травні планується опрацювати Інститутом законодавства із залученням інших наукових юридичних установ розроблену Інститутом держави і права Національної академії наук України Концепцію розвитку законодавчої системи України на найближчі 10—20 років, з тим, щоб подати її на розгляд Верховної Ради не пізніш, як у вересні-жовтні.

Прийняття такої концепції, при наявності нової Конституції України дозволило б нам розробити конкретні програми законодавчих робіт на весь строк повноважень Верховної Ради і щорічно планувати свою роботу.

Не викликає сумніву, що нові умови і завдання діяльності Верховної Ради **вимагають посилення ролі її Президії**: з одного боку, розширення прав і можливостей у вирішенні поточних проблем, з іншого — у звільненні Верховної Ради (сесії) від розгляду дріб'язкових питань, які можна врегулювати в робочому порядку.

Я знаю, що це дискусійне питання. Знаю, що воно по- різному сприймається у нашій депутатській аудиторії. Одні кажуть так: Президія — це, вибачте, не Політбюро, це орган, який забезпечує організацію засідань. Саме так вона сьогодні і діє. І не більше. Повноваження вкрай обмежені. З іншого боку, структура, яка повинна відповідати за організацію роботи, могла би бути сформована за рахунок голів фракцій і депутатських груп. Це відповідало б міжнародній практиці. Але це можливо зробити тоді, коли буде Верховна Рада сформована на пропорційній основі при виборах на партійній основі. Поки цього немає, ми мусимо шукати перехідний варіант, і отакий перехідний варіант якраз є у посиленні функцій Президії. Особливо — стосовно тих питань, які нераціонально виносити на сесію, бо вони тільки відбирають безкінечно багато часу.

Наведу лише один приклад. Навіть зміни до статуту або кадрові питання, що стосуються парламентських видань — газети «Голос України» і журналу «Віче» — треба затверджувати Верховною Радою.

На мій погляд, доцільно повернутися до питання розширення повноважень і компетенції **Президії Верховної Ради** (наприклад, прийняття нормативних актів, тлумачення законів і т.ін.). Це тільки б сприяло загальній справі підвищення ефективності роботи законодавчого органу країни.

І на закінчення. Безумовно, я не міг зупинитися на всіх питаннях роботи Верховної Ради та її Президії, починаючи від окремих напрямів законодавчого процесу, діяльності комісій, Секретаріату та Управління справами до забезпечення умов для роботи народних депутатів включно.

Ми повинні прийняти закон, який передбачає надання депутатам службового житла, маючи на увазі, що після припинення їх депутатських обов'язків це житло буде віднесене до міського житлового фонду або передане іншому складу Верховної Ради.

Звичайно, говорячи про недоліки, упущення і прорахунки в роботі Президії Верховної Ради, я розумію, що це і мої власні недоробки як Голови, і недоробки заступників Голови та членів Президії. Про це теж треба говорити відверто. Критики ні я, ні, впевнений, мої колеги не боїмося. Головне, аби вона була справедливою і спрямованою на поліпшення нашої спільної роботи.

Не можу не сказати і про таке. За активної участі деяких депутатів розгорнута кампанія політичного шельмування, наклепів на адресу не лише керівництва Верховної Ради, а й взагалі цього законодавчого органу в цілому. Мене не так цікавить сьогодні шельмування мене чи когось іншого з керівників (заступників чи членів Президії), хоча я можу дати політичну оцінку цьому явищу. Знаю, що правоохоронні органи розберуться з усім.

Можу сказати тут, де завгодно, що ці наклепи, ця брехня використовуються сьогодні з метою політичної спекуляції, зведення рахунків і тому подібне. Я робив і робитиму так, як вимагає того статус Голови Верховної Ради. Я не боюся тих наклепів, бо я чистий перед людьми, перед державою, перед Верховною Радою і перед своєю совістю.

(Оплески).

Верховна Рада є такою, яким є сьогодні наше суспільство. І треба, врешті-решт зрозуміти, що ті політичні сили, які намагаються ганьбити Верховну Раду, свідомо чи ні, в кінцевому підсумку працюють проти нашого суспільства і проти держави!

Сьогодні також часто можна чути: от була Верховна Рада хороша, сильна, а прийшли, мов, «слабаки»... Це, я скажу, по-перше, ніяких немає підстав. Склад нинішньої Верховної Ради сильний. Він не слабший, ніж склад минулої Верховної Ради — у мене є з чим порівняти! І багатьом, хто тут є, є з чим порівняти... І я хочу сказати, що робиться це спеціально, щоб дискредитувати Верховну Раду як орган законодавчий, єдиний орган, який може забезпечити демократію в Україні! І я скрізь відстоював і буду відстоювати як Голова Верховної Ради авторитет Верховної Ради. І тому я хотів би, щоб і ви з того виходили: авторитет депутата для мене — це свята справа. І я хотів би, щоб всі депутати так само дорожили честю Верховної Ради!

Хочу сказати на завершення: давайте довіряти один одному, давайте шукати спільну мову в інтересах народу, в інтересах держави!

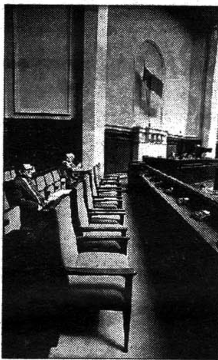
Безперечно, Верховна Рада віддзеркалює стан нашого суспільства з усіма його протиріччями і недоліками перехідного періоду. Отже, консолідація, громадянське порозуміння й злагода, а значить і вихід з кризи мають започаткуватися тут, у нашому залі. Я в цьому глибоко переконаний! Вірю, що так і буде, і дякую вам за увагу.

Сергій ВЛАД, журналіст

СТАВКА НА ВІДСТАВКУ

Коментар

ПОПРИ відверту іронію італійських мас-медіа щодо результату нещодавнього футбольного матчу національних збірних Італії і України, спостерігачі відзначили, що любов до футболу — спільна риса цих держав. Тим часом, розпустивши уряд, Верховна Рада України ніби натякнула на ще одну спільність — неприйняття довготривалих органів вищої виконавчої влади.

Причому парламент виявив цього разу виняткову одностайність в оцінці самодіяльності уряду на шляху економічних перетворень, схваливши його відставку абсолютною більшістю голосів.

Навряд чи такий розвиток подій захопив котрогось з урядовців зненацька. Що Віталій Масол написав заяву про відставку у зв'язку з виходом на пенсію, знав не один Голова Верховної Ради, щоправда, невідомо, чи прийняв відставку Президент України. А що очолюваний Віталієм Масолом уряд виконує свої функції вкрай незадовільно, про це свідчили неспростовні факти: безпорадність на переговорах з урядами Російської Федерації і Туркменистану з приводу погодження схем погашення заборгованості за постачання в Україну енергоносіїв, тяжіння до старих командно-адміністративних методів управління, неспроможність впоратись з бюджетом, що, зрештою, спонукало парламент у грудні минулого року перебрати на себе підготовку стрижневого законопроекту про оподаткування прибутку підприємств тощо. Втім, інакше й не могло бути, оскільки уряд Віталія Масола складався переважно з ортодоксально мислячих чиновників і незначної кількості справді реформаторів нової хвилі. Та й сам колишній прем'єр-міністр не приховував, що йому імпонують ті визначні економісти, які обстоювали посилення контрольних функцій держави в розгортанні ринкових процесів.

А біда в тому, що держави, незважаючи на проголошення незалежності, ще не було. Її треба було будувати, і саме на ринкових засадах, як це проголосив у своїй програмній доповіді Президент України. Бажання будувати було, бракувало розуміння, яким чином це робити, через це спостерігачі задово до 4 квітня передбачали ймовірну відставку Кабінету міністрів. Отже, парламент досяг свого невимушено і красиво. Але ставка на відставку тягне за собою наслідки, які вже передбачити важко. По-перше, це сталося в незручний час, коли російсько-український діалог на вищому рівні вкрай загострила кримська проблема і, зокрема, Чорноморський флот. По-друге, чергова зміна уряду невідомо як сприйметься вищим директоратом Міжнародного валютного фонду, який розглядає питання про виділення Україні більш як півторамільярдного кредиту — не виключено, що відставка розглядатиметься як поглиблення політичної кризи, а не крок до виходу з неї. По-третє, нинішня відставка уряду, з огляду на розстановку політичних сил в парламенті, може стати найтривалішою в історії держави — сформувати новий уряд буде неабиякою проблемою. По-четверте, зрозуміло, що рухати суспільство в напрямі ринкових відносин, не розв'язавши нагально проблеми розподілу влад, вже просто нереально — керуватимуть відтепер не "стройові генерали», а «генерали запасу». Але, може статися, ставка на відставку справить позитивний вплив на прагнення України виборсатися з глибокої економічної прірви. В тому разі, якщо подальший розвиток подій відбуватиметься під суворим контролем Президента України, виступ якого в парламенті все ж посіяв певний оптимізм. Щоправда і сум'яття: про які корективи економічних реформ держави, що плануються найближчим часом, Леонід Кучма прохопився словом?!

Як там не є, а головною проблемою в Кабінеті міністрів сьогодні залишається кадрова. І від того, хто переважатиме у новосформованому уряді — реформатори чи адміністратори, залежить, яким шляхом підемо далі.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

ПАРТНЕРИ З КРАЇНИ СОНЦЯ І МОРЯ

НА ЗАПИТАННЯ кореспондента «ГУ» Тараса ПЕТРІВА відповідає Надзвичайний і Повноважний Посол Грецької Республіки в Україні Васілеос ПАТСІКАКІС.

З досьє «ГУ»

Народився в 1941 році в Стамбулі. Закінчив Афінський університет. З 1966 року по 1993 рік працював на різних посадах у грецькому зовнішньополітичному відомстві. У 1995 році призначений Надзвичайним і Повноважним Послом Грецької Республіки в Україні. Володіє англійською, французькою та турецькою мовами. Одружений, має сина та доньку. Захоплення: придбав фотоапарат «Київ» і мріє зняти серію українських красвидів.

— Пане посол, що нині потрібно було б зробити для пожвавлення українсько-грецького діалогу?

— На мою думку, відносини між нашими народами традиційно добрі і чудово розвиваються. Звичайно, існують деякі проблеми, але вони здебільшого бюрократичного характеру — як з української, так і з грецької сторони. Але наше посольство діє в Києві також і для того, щоб розв'язувати ці складні питання. Проте поки що наша дипломатична місія не має постійного приміщення та технічного обладнання для роботи. Але сподіваємося, що цей етап переживемо і українсько-грецькі зв'язки будуть зміцнюватись.

— Проте майже півроку між нашими державами не було контактів на високому рівні. Можу тільки пригадати візит в Україну міністра закордонних справ Греції пана Папульяса...

— Але Київ відвідав також перший заступник міністра економіки моєї країни, який, зокрема, веде питання зв'язків з Україною, а також заступник міністра закордонних справ та інші члени уряду. На мою думку, незначна насиченість візитами зумовлена ситуацією в наших країнах. Наприклад, у Греції останнім часом тривала напружена політична дискусія щодо виборів нового президента. Знаю, що і в Україні період напруженої роботи політиків. Разом з тим грецька сторона радо б вітала українських керівників на своїй землі. Ми також раді були б бачити у нас в гостях Президента України Леоніда Кучму і сподіваємося, що відбудуться візити глав парламентів наших країн.

— Які ви бачите можливості розвитку співпраці наших країн у галузі економіки?

— Вже кілька місяців працює спільна українсько-грецька комісія, яка розглядає шляхи подолання проблем в економічній площині. Греція надала нещодавно Україні кредит на 40 мільйонів доларів. У квітні-травні в Греції відбудеться економічний семінар, в якому братиме участь і делегація вашої держави. Окрім того, в Україні працюють досить серйозні грецькі підприємці. Ми допомагаємо їм контактувати з відповідними українськими міністерствами.

— У нашій державі добре знають, що однією з перших на український ринок прийшла відома грецька фінансово-промислова група братів Вардінояннісів. Ми цінуємо якраз, що це не якась невелика фірма, яка прийшла на короткий час, а потужна група, яка прийшла надовго і забезпечила значними замовленнями, зокрема українське суднобудування, тобто дала нашим людям роботу, вихід на нові ринки...

— Вони здійснюють значні проекти з партнерами на суднобудівному заводі у Миколаєві, а також вкладають інвестиції в інші сфери. Вже спущено на воду два танкери. І якщо замовлення буде виконано повністю, то проект перевищить один мільярд доларів. В Україні у цьому напрямі діють і інші грецькі компанії. Вони самі виявляють ініціативу і намагаються добре зарекомендувати себе. Наскільки мені відомо, усі грецькі компанії, які працюють у вашій державі, задоволені роботою тут, бо переконалися, що є сенс вкладати капітал в український ринок. Хочу зазначити, що значною мірою цьому допомагає міністерство економіки Греції, яке чітко виконує рішення уряду про потребу встановлення якомога міцніших зв'язків з Україною.

— А чи відомі вам приклади діяльності українських підприємців на грецькій землі?

— Так. Зокрема, Запорізький автомобільний завод створив спільне підприємство з грецькими партнерами. Багато бізнесменів вашої країни працює в нас у сфері туризму.

— У Греції в минулому році дали низку концертів українські музиканти...

— Шкода, що в галузі культури не зроблено стільки, скільки хотілося б. Я знаю, що у Києві в програмі українських музикантів часто звучать твори грецьких композиторів. І у наших народів велика історична і культурна спадщина, і ми мусимо її берегти для наступних поколінь.

— Дякую за бесіду.

НА ШЛЯХАХ ДОСІ ГИНУТЬ

Підсумок

З 27 БЕРЕЗНЯ по 2 квітня в 54 країнах — членах Європейської Економічної Комісії, в тому числі в Україні, проводився Другий Тиждень безпеки дорожнього руху. Про те, чи була досягнута мета цієї міжнародної акції, а також які результати її проведення в нашій державі, розповідає заступник начальника Управління Державтоінспекції МВС України, полковник міліції Володимир МАТКОВСЬКИЙ.

— Головна ціль Другого Тижня безпеки дорожнього руху, а саме — збереження життя учасників руху, в Україні досягнута не була. За сім днів Тижня на дорогах країни сталося 525 дорожньо-транспортних пригод, в яких 95 чоловік загинуло і 556 — травмовано. Загальне число аварій та кількість потерпілих в них більше, як на 10 відсотків у порівнянні з показниками за цей період 1994 року. І це незважаючи на величезну організаційну та профілактичну роботу, яка була проведена ДАІ напередодні та під час проведення Тижня безпеки руху.

Зараз головне — проаналізувати всі ті проблеми, які виявив Тиждень, і ні в якому разі не припиняти роботу по стабілізації ситуації на автошляхах України.

А на закінчення хочу привести ще дві цифри, які «подарував» нам Тиждень безпеки руху. Працівниками ДАІ вилучено з транспортних потоків понад 250 тисяч правопорушників, з них 8,5 тисячі водіїв перебували за кермом у нетверезому стані. Як бачимо, левова частка вини у невтішних підсумках акції лежить безпосередньо на самих учасниках дорожнього руху. Поки наші водії та пішоходи не стануть дисциплінованими і не навчаться з повагою ставитись до Правил дорожнього руху, про будь-які корінні зміни в ситуації, що склалася на автошляхах України, говорити марно.

Микола ГОРВАТ, «Голос України» (з Будапешта)

«ЛЮДИ ТЯГНУТЬ ВСЕ»

Резонанс

ДО ТАКОГО висновку підштовхують своїх читачів угорські мас-медіа. Минулої суботи ми писали, як преса сусідньої держави «формує» імідж українського громадянина. Та що далі в ліс, то більше хмизу: від індивідуумів колеги беруться до глобальних узагальнень. Звичайно, негативних.

Одна з центральних газет Угорщини «Мадяр хірлап» надрукувала безіменну кореспонденцію Угорського телеграфного агентства (МТІ) під промовистим заголовком «Україна в болоті злочинності». Невідомий автор вже з першої фрази бере бика за роги: «Україну підминає під себе хвиля злочинності». Й робить висновок, що кожний 90-й громадянин України торік був жертвою криміногенних дій.

«Ми вже не можемо гарантувати безпеку наших громадян», — цитують далі міністра внутрішніх справ України Володимира Радченка, котрий, як стверджує МТІ, хоче запровадити надзвичайний стан у найбільш криміногенно небезпечних регіонах (між іншим, це зовсім не його прерогатива). Посилаючись на німецьке ДПА, анонімний автор акцентує: Леонід Кучма найголовнішим у своїй президентській діяльності проголосив боротьбу з організованою злочинністю, але зримих результатів немає. Мафія продовжує контролювати основні регіони, зокрема Київ, Донецьк, Одесу, Львів.

Як вважає МТІ, торік середньої зарплати мешканцю України вистачало хіба що на забезпечення половини найперших потреб. Решту грошей українці заробляють в обхід закону — тіньовим бізнесом або нелегальною торгівлею на вулиці. А збіднілість веде до вибухового зростання крадіжок та пограбувань. У ліпшому становищі ті, хто ще має змогу розкрадати державне майно. Із споржнілих підприємств люди тягнуть все. Злочинність сягнула державних висот, проте українська міліція та преса насмілилися займатися вищим керівництвом лише після поразки Леоніда Кравчука.

Першим кроком Леоніда Кучми в боротьбі з організованою злочинністю, читаємо далі в газеті, стала чистка МВС, керівництво якого тісно переплелося із злочинним світом.

Багато що із сказаного в статті має місце. Але є й чимало протилежних прикладів. Та й не всі поголовно українці цокотять зубами від страху, а при цьому «приторговують» на вулиці. Проте угорські колеги чомусь бачать в нашій справді непростій дійсності лише писане чорними барвами.

Валентина ПИСАНСЬКА, «Голос України»

А місто залишається!

Столиці світу

КОЛИ Б ХТО мені сказав, що оцей стрункий, ще зовсім молодий чоловік (аж ніяк не виглядає на свої 44 роки) у довгому чорному пальті і геть легковажним скуйовдженим чубом — мер угорської столиці, то нізащо не повірила б.

А мер Будапешта Габор Демськи саме такий. Це його місто. Тут він народився, вчився, написав свої п'ять книжок, які, хоч і розповсюджувалися через самвидав, проте були прочитані й тими, кому це належало за службою.

За кожну окремо і за всі разом йому від властей перепадало: били, заарештовували, ув'язнювали, про що він згадувати не любить, обходячись коротким поясненням: «Час такий був».

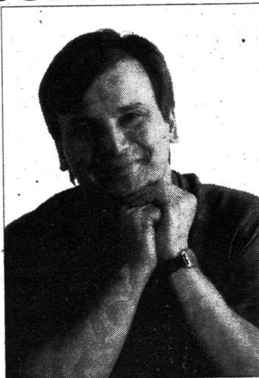
То чи треба дивуватися, що коли в Угорщині відбулися всім відомі зміни, Габор Демськи знайшов своє місце в демократичній опозиції?

І хоч за свої не такі вже довгі літа йому дозволено було «дорости» лише до посади таксиста, не нарікає, бо вважає, що це йому прислужилося: знає місто, як власний дім. 1991 року після виборів до міської Ради депутати назвали його своїм головою, а наприкінці минулого після прямих виборів Габор Демськи став мером угорської столиці.

Я побувала в Будапешті наприкінці зими, коли вулиці заливало вже по-весняному щедре сонце. За рік, що тут не була, здавалося, ніби місто помолодшало, посвіжішала строга графіка його палаців, заусміхалися широкими вітринами розкішні магазини.

— У нас справді чимало змін на краще, — погодилися мої знайомі. — І їх, ці зміни, ми пов'язуємо з діяльністю Габора Демськи...

А я саме і приїхала, щоб зустрітися з мером угорської столиці. І от сидимо, розмовляємо в його величезному кабінеті, обставленому старовинними важкими меблями.

Габор Демськи.

— Пане Демськи, міське господарство настільки складне і все у ньому важливе, що важко визначити пріоритети. Коли вас обрали мером уперше, то як ви це зробили?

— Я спробував підійти з точки зору пересічного обивателя: що людині насамперед потрібно? Щоб вона мала роботу, могла вчасно до неї дістатися, а потім нормально повернутися додому, бути спокійною за свою власність, не боятися вийти на нічну вулицю.

— Немало. А з чого почали?

— З розробки, а потім і реалізації програми, спрямованої на розвиток громадського транспорту та оновлення магістралей. Скажімо, з 1800 міських автобусів замінили тисячу. Нині розпочали оновлення 46-кілометрової трамвайної підземки. Закінчили спорудження ще одного моста через Дунай, розширюємо і оновлюємо шляхи.

— Але ж це — величезні кошти!

— Бачте, в Будапешті осідає приблизно дві третини іноземного капіталу, значна частина якого спрямовується на розвиток громадського транспорту. Тому він має високий рівень навіть у міжнародному порівнянні.

— А решта пріоритетів — що з того мають жителі Будапешта?

— Насамперед маю зауважити, що побудувати комунізм... Як це колись говорили в Радянському Союзі? — в окремо взятому колгоспі усе ж таки неможливо. Тому як би ми тут, у місті, хай навіть столиці не старалися, однак залежимо від загальної ситуації в країні — економічної, соціальної, політичної.

Хоч, це визнають спеціалісти, Будапешт — зона, що найкраще розвивається. Ми маємо 6 відсотків безробітних — значно менше, аніж за статистикою в країні. І хоч кількість робітників, зайнятих у промисловості, зменшилася майже наполовину і становить 200 тисяч, значно зросла кількість працюючих в інших галузях — банківській, туристичній, торговій. А 73 відсотки зареєстрованих в Угорщині спільних підприємств функціонують у Будапешті.

— Я десь читала, що на Будапешт припадає третина усіх злочинів, що скоюються в країні, а мої знайомі будапештці попередили, щоб пізно вулицями не ходила...

— На жаль, це правда. У Будапешті торік скоєно 130 тисяч злочинів, 70 тисяч чоловік пограбовано. І місто тут не в змозі вжити якихось кардинальних заходів, бо міліція — орган державний. Ми можемо лише просити.

Але багато працюємо в цьому напрямі. Торік на охорону громадського порядку мерія виділила 2,5 мільярда форинтів — величезні кошти. Багато робимо для запобігання злочинності. Мерія дбає про те, щоб вулиці добре освітлювалися, в салонах трамваїв, тролейбусів, автобусів знову запровадили нічних кондукторів, обов'язки стежити за порядком поклали на домоуправителів — і такі в нас з'явилися. Просимо міліцію збільшити кількість патрулів у багатолюдних місцях, метро, підземних переходах.

Складаємо також карти злочинності, з якими знайомимо жителів, щоб знали, де на них чатує небезпека. Тож грабіжники, злочинці теж почуваються неспокійно.

— Ви кілька разів повторили: «Змушені просити». А хіба вибори мера прямим голосуванням не додали йому прав, на що він, очевидно, і сподівався?

— Ні (пан Демськи вперше за весь час розмови навіть не посміхнувся, а розсміявся), — не додали. Мене це спочатку засмутило, а потім я таку «можливість» просто викинув з голови.

— Пане Демськи, для вас Будапешт — це місто, яке обрало вас мером, чи насамперед — столиця Угорщини?

— Не тільки столиця, а й найбільше місто регіону, яке серед інших найбільш динамічно розвивається і значення якого виходить за межі Угорщини. Центр торгівлі і фінансових операцій. Сюди іноземні інвестори за останній рік вклали 7 мільярдів доларів у торгівлю, сферу послуг, громадське харчування, що змінило характер міста і напрями його діяльності.

Скажімо, якщо раніше в сфері фінансів працювали 15 тисяч чоловік, то нині — 80, а наступного року таких спеціалістів буде 200 тисяч.

Усе, що планується зробити в Будапешті, я міряю єдиною міркою: чи вигідно це жителям міста? Якщо такої вигоди немає, то питання й не розглядається.

— Що вас нині турбує найбільше?

— Будапешт, як і всі великі міста світу, вранці чистий, а ввечері трохи нагадує смітник. Мені не хотілося б, щоб так було. Тому плануємо організувати цю справу так, щоб за чистоту вулиць і тротуарів більшу відповідальність несли районні муніципалітети і самі жителі.

А до кінця століття плануємо реалізувати програму щодо захисту навколишнього середовища вартістю 14 мільйонів доларів.

По-друге, у Будапешті налічується 15 тисяч безпритульних, які ночують де завгодно, тільки не в «нічліжках», яких мерія створила цілу мережу. Що з ними вдіяти — не знаю...

По-третє, паркування автомобілів: рік у рік їх кількість зростає, а поставити нікуди. Знаю, що вихід — у спорудженні підземних гаражів. Та от де на це брати кошти?

— Ваше суспільство вже поділилося на багатих і бідних. Яка пропорція цього поділу і як мерія допомагає бідним?

— Третина жителів міста — за межею мінімального доходу. Те, що цим людям слід допомагати, міська мерія знає і без підказок. Маємо чітко розроблену систему соціального захисту. Звичайно, коштів, як завжди в таких випадках, не вистачає, але я певен, що наші підопічні принаймні не голодують. Під опікою усі малозабезпечені, особливо пенсіонери, діти, люди, які за станом здоров'я не в змозі працювати.

Щодня 100 тисяч дітей у школах одержують молоко, какао — на це фонд Сороса виділяє щороку три мільйони доларів.

Під опікою мерії також 2,5 тисячі будинків для людей похилого віку, безпритульних, дітей-сиріт.

Якщо у мене від якоїсь проблеми болить найбільше голова, то це від думок про те, як хоч трохи обігріти теплом уваги, матеріально підтримати людей, що залишилися без засобів до існування та без даху над головою. Тож і намагаємося приділяти першочергову увагу системі соціального захисту.

— А що ви таке зробили, ну — найкраще?

— Ох... Хай про це скажуть виборці...

— Коли ви прийшли до влади, то, мабуть, одразу видали свої твори?

— Мало того, що не видав, після того не написав ані рядка — весь час «з'їдало» місто. Але єдине в цьому плані, що мене зігріває: я не забув проблем молодих письменників і в міру можливостей намагаюся сприяти у виданні їхніх творів.

— Вам додає авторитету ваше дисидентське минуле, ув'язнення, те, що колись ви зазнали переслідування властей?

— Те, що ти колись відсидів у тюрмі, вже не є перевагою. Швидше навпаки. Та й навряд чи хто про це у нас уже згадує. А мій авторитет залежить не від кількості років, проведених у в'язниці, а від того, чи підметені тротуари і чи є товар у магазинах. Думаю, що будапештцям байдуже навіть те, якої партії я член.

— А якої?

— Вільної демократичної.

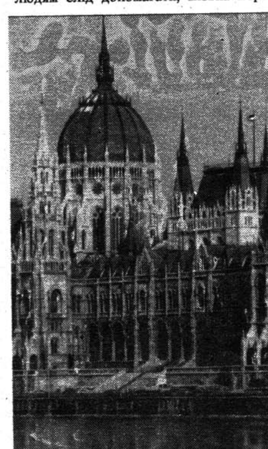
— У залі засідань мерії я бачила живописні портрети колишніх бургомістрів Будапешта, які зробили щось визначне для міста. Ви хотіли б, щоб ваш портрет колись з'явився поруч — для історії?

— Мій портрет для історії? Ви це серйозно? (Мер вдруге розсміявся). Ні, не маю таких амбіцій. Я люблю свою роботу і дуже стараюся якомога більше зробити для міста, яке теж люблю і яке стало моїм життям, щоб не обманути сподівання виборців.

Знаєте, партії з'являються і зникають, політики приходять і йдуть, а місто залишається. Це для мене — найвища політика...

Київ — Будапешт — Київ.

P.S. Редакція дякує Надзвичайному і Повноважному Послу Республіки Угорщина в Україні панові Іштвану Варзі та директору багатопрофільного науково-виробничого фармацевтичного об'єднання УкрСЄБ-Фармація панові Валерію Орєшкову за сприяння в організації інтерв'ю з мером Будапешта.

Будівля угорського парламенту.

Хроніка. Події. Факти

● *Київ*

Негідно реагувати на негідне

Незважаючи на інциденти в парламентах Росії й України, обидві країни повинні прагнути до співробітництва, вважає міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко. Коментуючи нещодавній випадок у Верховній Раді, коли депутати від УНА-УНСО порвали російський прапор у відповідь на аналогічний акт, скоєний російським парламентарієм М. Лисенком, міністр назвав цей вчинок негідним. «Цього не слід було робити», — сказав він. — І Росія, й Україна, — додав Г. Удовенко, — мають вести лінію на поліпшення своїх відносин, завершити переговорний процес щодо договору про дружбу, виходити з необхідності позитивних зв'язків і не підпорядковувати свою діяльність таким негідним вчинкам».

Тремти, міжнародна мафіє

Угоду між урядами України й Угорської Республіки про співпрацю в боротьбі з організованою злочинністю укладено в Києві. Як повідомив начальник центру громадських зв'язків МВС, полковник міліції І. Левченко, угоду підписано під час візиту в Україну делегації МВС Угорщини, яку очолив начальник управління з підтримання громадського порядку Карой Надь. І. Левченко зазначив, що найближчим часом планується укласти аналогічні угоди про координацію діяльності МВС України з правоохоронними органами Чехії, Словаччини і Франції.

● *Душанбе*

Новий парламентський лідер

Главою національного парламенту Таджикистану (Маджлісі Олі) обрано 40-річного вихідця з гірського Файзабадського району Сафаралі Раджабова, юриста за освітою, який обіймав посаду голови парламентської комісії з законодавства в старій Верховній Раді республіки. Таким чином, як і передбачали, регіональний баланс дотримано в вищих керівних ешелонах влади. Як відомо, Президент Таджикистану Емомалі Рахмонов — уродженець південної Хатлонської області, а прем'єр Джамшед Каримов — з північної Ленінабадської. На пост першого заступника спікера парламенту переважною більшістю голосів обрано главу колишньої Верховної Ради республіки Абдумаджида Достієва.

● *Бужумбура*

Мовчання — мир

«Міжнародне співтовариство підштовхує Бурунді до геноциду». З таким звинуваченням, як передало радіо Бужумбури, виступив спеціальний представник ООН в Бурунді Ахмед ульд Абдалла. Він зазначив, що всі засоби масової інформації твердять лише про геноцид, підштовхуючи маленький народ Бурунді до того, щоб стати жертвою трагедії, яка рік тому спіткала сусідню Руанду. ООН, неурядовим гуманітарним організаціям, пресі слід було б зберігати мовчання, думаючи про людські жертви, вказав Ахмед ульд Абдалла. У зв'язку з першою річницею початку геноциду в Руанді, що настає днями, представник ООН заявив: «Бурунді та Руанда перенаселені й у подальшій перспективі за природою є нестабільними країнами, де кожні 10 — 12 років відбуватиметься вибух, бо кількість їхнього населення за цей період звичайно подвоюється».

На знімку: голод — супутник громадянських війн в африканських державах.

«Опель-Астра»: можливе самозаймання

У Німеччині зареєстровано 5 випадків самозаймання легкових автомобілів типу «Опель-Астра». Причина — недосконале заземлення отвору бензобаку. В результаті розрядки (іскри) при заправці можливе загорання випарів пального. І хоч за підрахунками зі 100 мільйонів заправок подібне сталося лише 5 разів, педантичні німецькі фахівці вже знайшли спосіб усунути недолік: на отвір бензобаку накладається спеціальна металева смужка.

Її встановлення розпочато не лише у Німеччині, а й у сусідній Угорщині, дорогами якої сьогодні їздить понад 26 тисяч автомобілів «Опель-Астра». Як повідомив керівник прес-служби фірми «Опель-Гунгарі» Андраш Данаш, кожен власник автомобіля згадуваної марки одержить повідомлення, коли і куди з'явитись для «ізоляції» отвору бензобаку. Ті, хто придбав машини цього типу не у фірмових магазинах концерну, можуть індивідуально звертатись у сервісні служби фірми.

Чимало автомобілів марки «Опель-Астра» є і в українських громадян. А як бути їм?

Микола ГОРВАТ.

Сергій ДЕМСЬКИЙ, «Голос України»

Ох, податки! Пил та туман...

Оподаткування — святая святих економіки будь-якої країни. Багато в чому саме податки визначають стан економіки держави. А як нашій економіці ведеться — самі знаєте. Хто каже — податковий прес не дає змоги нормально працювати, хто стверджує — наші податки не гірші, а за деякими видами навіть кращі за ті, що їх застосовують в економічно розвинутих державах.

Не даватимемо поспішливі оцінки, хто винен, хто не винен — залишимо це фахівцям. Мені хотілося б зупинитися на ситуації, що склалася з одним з істотних податків — податком на додаткову вартість (ПДВ).

ПДВ запроваджено Декретом Кабінету міністрів України 28 грудня 1992 р. за ставки оподаткування 28 %. Сьогодні, згідно з листом (!) Мінфіну України від 10 січня 1995 р. ставку оподаткування зменшено до 20 %. Поступ? Безперечно. Та як це зроблено! Декрети Кабінету міністрів України мають, згідно з Конституцією України, силу закону і можуть бути змінені, доповнені та скасовані лише Верховною Радою України, тобто шляхом ухвалення відповідного закону, а не листом міністра фінансів. При цьому п. 13 ст. 97 Конституції України встановлює, що здійснення законодавчого регулювання оподаткування є винятковою компетенцією Верховної Ради. Може, в міністра були підстави для ухвалення такого рішення? Приміром, Декрет КМ втратив чинність? Ні, не втратив.

Лист Мінфіну вніс безлад і плутанину, іншими словами, напустив туману. Зараз в Україні практично існує дві — 20 та 28 % — ставки ПДВ — хто як вимагає.

Обережні господарники вимагають 28-відсоткову, бо розуміють, що лист не має нормативного характеру і не може бути взятий до уваги жодним судовим органом під час розгляду будь-яких суперечок. Тим більше суперечок з державою.

Підемо далі. 18 лютого 1994 р. Верховна Рада України приймає Закон «Про Державний бюджет України на 1994 рік», яким серед інших змін вносить зміну до об'єкта оподаткування за НДС на імпортні товари. Ця зміна істотно вплинула на збільшення вартості імпортних товарів і мала захистити конкурентоспроможність (хоча б за ціною) українських товаровиробників. В боротьбі за долю українського товаровиробника якось забули про існування ч. 2 ст. 31 Декрету Кабінету міністрів України від 20 травня 1993 року «Про режим іноземного інвестування», яка встановила, що підприємства з кваліфікованою іноземною інвестицією звільнено на п'ять років від нових податків, які не було передбачено законодавчими актами на день ухвалення Декрету (тобто на 20 травня 1993 року).

Сьогодні ст. 28 Закону «Про Держбюджет...» набридла всім: податковим інспекціям, арбітражним судам і, безперечно, самим підприємствам з іноземною інвестицією.

***Змінивши** об'єкт оподаткування, таким чином фактично запровадили новий податок, хоч і збереглася стара назва. Перші процеси в арбітражних судах за суперечками про сплату ПДВ з імпортних товарів показали — податок слід вважати за новий.*

Ось тут і розпочалася «війна» Головної державної податкової інспекції (ГПІ) України і Вищого арбітражного суду (ВАС), яка показала не теоретичний, а практичний поділ державної влади на три гілки.

Податкові інспекції усілякими способами не виконували рішень судів, стверджуючи, що ПДВ існував до 20 травня 1993 року і тому підприємства з іноземними інвестиціями не можуть бути звільнені від його сплати.

ВАС України звернувся до Верховної Ради з проханням дати тлумачення закону з постаної проблеми. 12 січня 1995 року з'являється документ за підписом чотирьох голів постійних комісій Верховної Ради України з цього питання, яким визначено — ПДВ, запроваджений ст. 28 Закону «Про Держбюджет...», слід вважати за новий податок. Таким чином, комісії ВР підтвердили правильність і законність рішень судів.

Але... Підрахувавши імовірні виплати із «засіків батьківщини», ГПІ України вдарила на сполох. Полетіли листи до Верховної Ради, Кабінету міністрів України, ВАС України, а до місцевих податкових інспекцій — рекомендація: рішення арбітражних судів не виконувати, гроші не повертати. Справді ж бо по-совдепівськи. В цивілізованих державах рішення суду неухильно виконують, виказуючи тим самим повагу до судової влади, її автоpитет, рівність з іншими гілками державлади. А у нас — не виконуй, і тобі за це нічого не буде. Навіть відповідальності за невиконання ухвали арбітражного суду згідно з ст. 19 Арбітражного процесуального кодексу України не персональна, а знеособлена — відповідає підприємство, організація, установа, а не їх керівник. Якби керівник ніс персональну відповідальність, тим більше майнову, мабуть, не було б зараз проблеми виконання ухвал судів.

Не витримавши тиску ГПІ України, 23 лютого 1995 року ВАС України складає листа, яким рекомендує (іншого і бути не може, бо відповідно до ст. 21 Закону «Про арбітражний суд» у здійсненні правосуддя арбітр незалежний і підпорядкований лише Закону) до розгляду «компетентними органами» (!) питання по суті всі справи, що перебувають у судочинстві, призупинити.

***Керуючись** Законом, роз'ясненням комісій вищого законодавчого органу держави, створивши прецедент з розгляду аналогічних суперечок, ВАС України мав би залишатися на зайнятій позиції. Та, на жаль, певне, нам ще далеко до об'єктивної, незалежної судової влади.*

Та й сам лист не враховує усіх справ цієї категорії, а лише ті, які заведено на основі рішення податкових інспекцій зі сплати ПДВ, тобто оскарження конкретних актів ненормативного характеру, прийнятих податковими інспекціями. А якщо цих актів не було? Наприклад, відома фірма «Мінолта Україна» відсудила у Старокиївської податкової інспекції м. Києва понад 20 млрд. крб. ПДВ і акцизного збору, та підставою для подання позову було не рішення податкової інспекції про сплату ПДВ, а відмова інспекції задовольнити претензію про повернення ПДВ.

Податкові інспекції лист ВАС трактують так, як їм вигідно, часом забуваючи, що він адресований арбітражним судам, та й то як рекомендація.

Та сама фірма «Мінолта Україна» досі не може повернути гроші, відсуджені в інспекції, лише тому, що є знову ж таки відповідна рекомендація вищих податкових інспекцій, що грунтується на вищезазначеному листі ВАС України. Як бачимо, правових підстав для відмови у виконанні ухвали суду в справі фірми «Мінолта Україна» немає: справу вже закінчено, а лист ВАС, на який посилається податкова інспекція, стосується справ, заведених на інших підставах.

Ох, уже ці рекомендації! Їх сприймають у нас як вказівки. Нас так виховали.

Що ж буде далі під час розв'язання постаної проблеми? Свою позицію ГПІ України не змінює, хоч їй відомо, що на запити постійних комісій Верховна Рада вже має наукові висновки Інституту держави і права НАН України, Спілки адвокатів, Інституту економіки НАН України й однієї з міжнародних аудиторських фірм, які підтверджують, що ПДВ і акциз, запроваджений ст. 28 Закону «Про Держбюджет...», є новими податками.

Певне, недаремно Україну сьогодні називають зоною підвищеного економічного ризику, що зумовлено не лише нестабільністю, неконкретністю нашого законодавства, а й діями деяких державних органів.

Наша дійсність така, що навіть ухвала суду не завжди означає, що твоя правда. І згадаєш мимоволі «Правий той, у кого більше прав». А може, все ж таки ні?

Точка зору

НЕ ТРЕБА ШУКАТИ СТРІЛОЧНИКА

***Бог** свідок, що я не збирався писати про «охтирську справу» і порушив свої наміри лише одного разу, коли після візиту до батьків Смирнова, пройнявшись їхньою тривогою за сина, спробував знайти його за допомогою газети. Після публікацій у «Голосі України» 11, 14, 15 березня під спільним заголовком «Хто ж справжній куратор цієї справи?» я просто вимушений це зробити. Відразу зауважу, що не збираюся бути чиїмось суддею. Хочу лише прояснити свою позицію в цій історії, яку до цього часу трактували як кому заманеться.*

Бінколи в Охтирці до мене звертаються люди: «Навіщо ти втрутився в цю справу? Місто отримало 20 мільярдів, а якщо комусь перерахували за це 10 мільярдів, то невелика біда». З цією дивною логікою погодитися не можу. Чому мені, народному депутатові, під час пошуків коштів на будівництво житла для афганців та чорнобильців і міської лікарні всюди відмовляли? Чи не тому, що заходив до державних інституцій з парадного входу, а треба було діяти інакше: знайти посередників, які за десять мільярдів уладнали б цю справу?

Коли 1 серпня 1994 року до Верховної Ради разом із супроводжуючим прийшов Павло Смирнов і надзвичайно емоційно попросив мене «захистити від бюрократів» та допомогти отримати його ж гроші на лікування, я лише запитав: «Чим можу зарадити?». Й одразу ж написав записку до міністра охорони здоров'я з проханням прискорити виконання постанови Кабінету міністрів, на якій наголошував Смирнов. Тобто для мешканців міста Охтирки, і для мене в тому числі, було цілковито невідомо, що кредит для будівництва, наданий на початку червня, був не 20 мільярдів, як про це писали в місцевій пресі, а 30. Тож сьогоднішні спроби зробити мене причетним до видання кредиту мають просто смішний вигляд. Водночас автори статті «Хто ж справжній куратор цієї справи?» захищають всіх, хто цього захисту потребує, — О.Мороза, О.Ткаченка, Л.Кравчука, В.Масола. І єдиний, кого вони спромоглися звинуватити, — депутат В.Ткаченко, який про ці операції нічого не знав. Отже, якщо звернутися до тих місць статті, які стосуються мене, то ще раз наголошую: про те, що надання кредиту для Охтирки залежало від спрямування частини його на лікування Смирнова, я дізнався із публікації в газеті «Незалежність», а не, як зазначено в «Голосі України», нібито я знав про це під час відпустки. Під час відпустки я вважав, що кошти на лікування Смирнову виділили комерційні структури, і справа лише в тому, щоб їх конвертувати. Тому не варто говорити, що моя подальша поведінка у цій справі була невмотивована, бо записку на ім'я тодішнього міністра охорони здоров'я щодо прискорення видачі грошей Смирнову я підписав не «в кінці серпня, на початку вересня», а 1 серпня, тобто до відпустки. А вже після відпустки, почувши в Охтирці, що довкруг імені Смирнова ходять різні чутки, я відмовив його посередникам у допомозі. Тому вважаю твердження у підзаголовку: «Скажи мені, хто твій депутат» щонайменше некоректним.

До того ж якщо Олександрові Морозу бажання допомогти інвалідові автори публікації ставлять як заслугу, то мене, навпаки, в цьому звинувачують. Також дивуються, чому «майже двометровий» депутат не побіг ділитися своїми сумнівами із правоохоронними органами. В той же час до людей, які взагалі не збиралися нікому нічого повідомляти та активно сприяли порушенням, — жодних претензій не мають.

І ще про одне. Наші сьогоднішні нестатки, брак ліків просто не дають морального права приховувати інформацію про лікування за кордоном. Виборці повинні знати, хто туди їде, хто оплачує поїздку та скільки виділено коштів. Хто має сумнів щодо цього, можу запросити на один із депутатських прийомів. Як пояснити інваліду II групи, який отримує пенсію 640 тисяч карбованців, чому одних інвалідів жаліють, знаходять для них мільярди, а інших — ні. Отже, постає запитання: якщо з кредитуванням було все в порядку, то навіщо приховувати це від людей?

Тому не треба вбивати клин між мною і земляками — я ніколи не мав сумнівів щодо потреби в отриманні кредиту для міста, сам його домагався, але законним шляхом. По-іншому бути не може, адже я як депутат беру участь у прийнятті цих законів. То чому не повинен звертатися до Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю та корупцією, якщо побачив якесь неподобство? Скажімо, не так давно я дізнався, що на території Охтирського комбінату хлібопродуктів лежать 4 тонни кормової добавки «олахіндокс», виробленої в Чехії і забороненої до використання в Україні. Проте навіть якби вона не була заборонена, то вже давно минув термін її використання. Але за сьогоднішньої потреби виробництва цієї добавки вистачить ще на 10 років. А комерційна фірма, яка реалізувала на Сумщині таке «чудо», тільки від Охтирського хлібокомбінату отримала кілька мільярдів карбованців. Я звернувся до Генеральної прокуратури, щоб з фірмою розібралися в цій справі. Подейкують, що за контрактом стоять впливові люди, тож не здивуюся, якщо і в цій справі хтось вирішить зробити мене «стрілочником».

Лаври Робін Гуда мене ніколи не приваблювали, але немає сил дивитися на лицемірство і нещирість. Сьогодні зростає плата за енергоносії. То нехай люди знають: у цю плату закладені нікому не потрібні «олахіндокси», виручка за які залишається в кишенях людей, котрі «безмірно вболівають за добробут народу».

Володимир ТКАЧЕНКО,
народний депутат України.

Ставимо крапку

Так звана «охтирська справа» вже досить нашуміла. Час її відшуміти. На тій простій підставі, що виділений кредит (30 млрд. крб.) весь пішов на корисні для міста об'єкти. Народний депутат України В. Ткаченко хотів висловити свою точку зору, і ми, як бачите, надали йому цю можливість. Тим більше, що газета не мала на меті когось захищати або звинувачувати чи ображати, а лише встановити істину.

Священний вогонь

В Корсунь-Шевченківському стартувала ювілейна естафета, присвячена пам'яті полеглих у другій світовій війні земляків. Факел запалено на місці найбільшої битви в історії України — Корсунь-Шевченківського котла.

Естафета пройде через усі районні центри Шевченкового краю. Зустрічі з ветеранами відбуваються у трудових колективах, навчальних і культосвітніх закладах. Старих учасників війни відвідують представники місцевих органів влади, громадських організацій, школярі. Ветеранам, колишнім партизанам, підпільникам, удовам подають матеріальну і моральну підтримку, впорядковують могили загиблих воїнів та пам'ятники.

Закінчиться естафета 6—9 травня на Пагорбі Слави, у Черкасах, під час торжеств, присвячених 50-річчю Великої Перемоги.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Розчулила пісня фронтовиків

Великим тригодинним концертом обдарували кіровоградських ветеранів та учасників війни, що зібралися в обласній філармонії, народні артисти Юрій Богатиков, Анатолій Солов'яненко та Василь Лановий. Останній, правда, не співав, а розповідав про фільми на воєнну тему, де йому довелося зіграти ролі від рядового до маршала. Зате виконані Богатиковим «Вечір на рейді», «День Перемоги» та інші пісні, як і солов'їний голос Солов'яненка, котрий порадував шедеврами української та італійської класики, розчулили ветеранів до сліз.

У концерті, який на прохання міськвиконкому допомогли влаштувати спонсори, взяли участь також заслужена артистка України, лауреат фестивалю «Кримські зорі» Зоя Рудник, дочка Ю.Богатикова Вікторія Щелкунова і його десятирічна онука Оксана.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Війна закінчиться, коли поховають останнього солдата

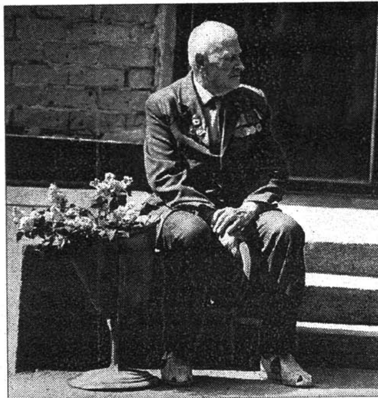
Ці слова Суворова стали девізом каховської патріотичної групи «Пошук», яка у весняні дні знову взялася за розкопки ще не досліджених ділянок оборони міста. Хлопці знайшли останки 60 загиблих воїнів, урочисте поховання яких відбулося на меморіалах Великої Вітчизняної війни у селах Коробки і Малахівка. Чимало знайдених реліквій передано до музею. Про знахідки, що стосуються німецьких солдатів, «Пошук» повідомляє Берлінське бюро поховань.

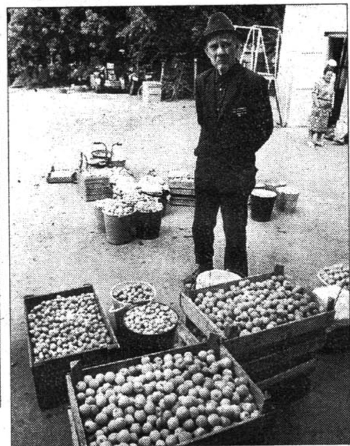
Десять юнаків, котрі працюють під керівництвом Володимира Овсянникова, відслужили в армії, добре розуміють, як важливо нині активізувати патріотичне виховання молоді. Група не має ні спонсорів, ні опікунів, якщо не рахувати підтримку журналістів міськрайонної газети «Каховська зоря».

Інша група пошуківців уже кілька років підряд працює у Херсоні. Зокрема, у засипаній траншеї на околиці міста юнаки викопали останки двох німців. Судячи з військових регалій, це капітан і єфрейтор. Про знахідку повідомлено за кордон.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.

Херсон.

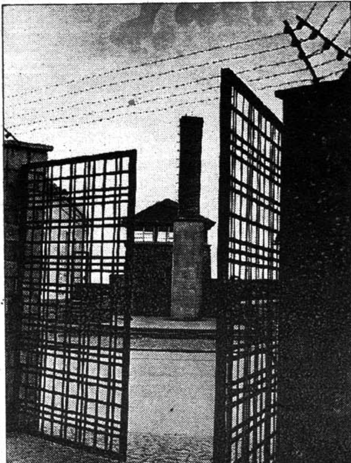
Свята і будні ветеранів.

Фото Олександра КРЕМКА.

11 квітня — Міжнародний день визволення в'язнів фашистських концтаборів

ОТАКА МОЯ «ЩАСЛИВА» ДОЛЯ

Був я ще молодий. Недалеко від нашого дому у Дніпропетровську, де ми мешкали до війни, осіла циганська сім'я. Її господар лудив господарям довколишніх місць домашній посуд, а дружина його була ворожкою. Одного разу мати повела мене до цієї циганки, щоб та загадала на мою долю.

Про що там вони між собою говорили — не знаю, добре пам'ятаю тільки, що ворожка та на кінець розмови сказала: «Якщо не помре у дев'ятнадцять, проживе вісімдесят вісім років».

Чорною хмарою прийшов до нас червень 1941 року. У серпні того року залишили мене в підпіллі. Я аналізував рух поїздів, напрями вантажопотоків. А 8 вересня 1943 року зайшли до нашої хати три здоровані в цивільному й мовили: «Ходімо! Тільки тихо!». Так я потрапив до СД Дніпропетровська, що містилося на проспекті Карла Маркса. Після катувань мене з групою таких самих нещасних, як і я, перевели до табору, що містився в колишніх казармах на Мандриківці, а невдовзі — й до «свинарника». На місці ферм недавнього свинорадгоспу есесівці влаштували табір. Бути нам там судилось недовго. За «свинарником» залишався глибокий протитанковий рів, один з тих, які на початку війни рили наші люди, готуючись до наступу німецьких танків. Щоранку до табору заходила команда есесівців. Ставили нас в шеренгу, їхній старший виймав список і викликав 10—15 чоловік. Хлопці виходили з шеренги. Есесівці з автоматами оточували їх, виводили з табору — і за кілька хвилин ми чули з протитанкового рову крики приречених і автоматні черги. Розстрілявши одну групу, кати поверталися за новою.

Чую, кричить німець: «Шаповалов!». Потиснув я руки сусідам, попросив, якщо хто з них залишиться в живих, переказати рідним, де розстріляли мене. Виходжу з шеренги. А він, очкарик, питає: «Форнаме?» Тобто ім'я. Кажу: «Олександр». Фашист глянув у список, та як закричить: «Век!». «Шаповалов Олексій!». Зрозумів я, що не прийшла ще моя черга прощатися з життям. Переді мною був такий самий, як я, Шаповалов, тільки Олексій. Знайшли його і повели з новою групою до рову. Знову жахливі крики, кулеметні черги. І саме в цей час з лівого берега Дніпра важка артилерія почала обстрілювати місце, де був той проклятій табір. Як ми вже благали наших, щоб влучили вони в табір! Може, вдалося б розірвати колючу огорожу та вирватись. Гітлерівці заметушилися. А наші дедалі сильніше б'ють. Тоді есесівці швидко вишикували нас у колону, оточили автоматниками з собаками і погнали до залізничної станції. Там нас позапихали у товарні вагони і вночі повезли невідь куди.

Отямившись, ми порадились і вирішили, доки їдемо своєю землею, тікати. Вирвали дріт з вікна, встановили чергу і встигли кількох чоловік викинути на ходу поїзда з вагона. Втечу помітили есесівці, які на спеціальних люльках були на кожному вагоні. Поїзд зупинили. Розчиняються двері, і я бачу перед собою слідчого з СД, який вів мою справу. Далі я вже нічого не пам'ятаю. На десятий день поїздки, коли проїжджали Відень, друзі побачили, що я отямився, підняли мене під руки до вікна. «Подивись, — кажуть, — на Відень, може, востаннє». Я глянув на гострі дахи міста, попросив: «Опустіть, несила мені». Хлопці пізніше розповіли, що коли есесівці зупинили поїзд і слідчий упізнав мене, бив він мене, звірюка, здорово, хоча я вже давно знепритомнів і лежав окровавленим мішком на підлозі. Нарешті він вийняв пістолет і хотів пристрелити, та інший есесівець, що був з ним, сказав: «Не витрачай зайвого патрона. Цей собака вже мертвий». Слідчий поклав у кобуру пістолет і вийшов з вагона.

5 жовтня 1943 року нас привезли до горезвісного концентраційного табору Маутхаузен у Австрії. Після недовгого карантину вивезли мене до одного з багатьох філіалів Маутхаузена — Редл-Ципфу. Рили ми там штольні в горах. Одного дня, прийшовши на роботу, побачили, що німці вночі завезли до штолень нові, ще в мастилах, якісь верстати. І вирішили зіпсувати ті верстати. Штольні піщані. Піску вдосталь. Ми й накидали його куди тільки можна було.

Повернулися увечері до табору, проковтнули вечерю і полягали спати. Як серед ночі: «Антретен!». Вишикували нас усіх у бараці, входять есесівці і давай руки наші розглядати. Здогадалися ми, що шукають вони: чи не залишилося у кого піску на руках. А ми ж уже давно їх добре помили. Тоді вони привели вівчарку й наказали всім покласти перед собою нашу одежу. Вівчарка та, суче плем'я, була розумна собака. Нюхає одежу одного, другого, а потім зненацька: «Гав!». Ця потвора вигавкала тих з нас, хто засипав піском верстати і необережно торкався до мастила.

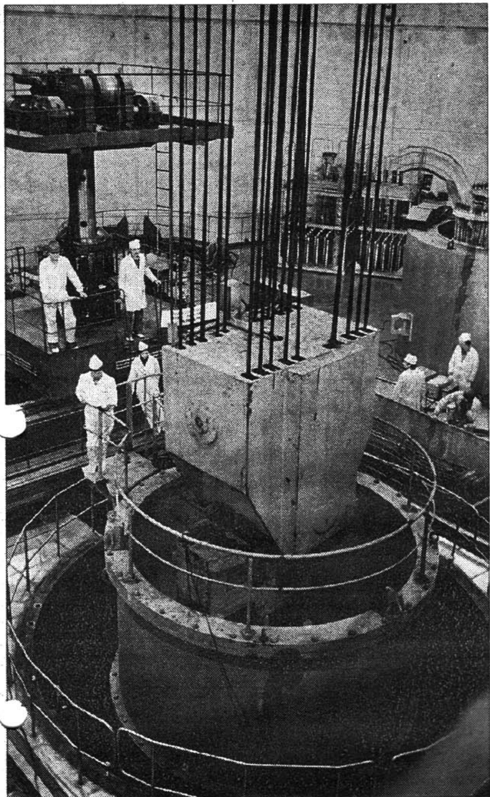
Що тепер згадувати... Ще місяць світився на небі, пробрався до мене табірний писар з числа в'язнів, на прізвище Янковський, і каже: «Комендант табору наказав усіх вас повісити на вранішній перевірці». «Що зробити, — відповів я йому, — певно, так і буде». «Зачекай, — мовить він, — є вихід. До перевірки можна відправити тебе до Маутхаузена з мертвими. Згоден?» Що мені залишалося робити? За годину мають стратити на шибениці, а так... Може, щастя знову посміхнеться. Я погодився. Справа в тому, що в Редл-Ципфу не було свого крематорію, як і своєї пекарні. Щодня машина привозила сюди у великих ящиках з Маутхаузена хліб, а назад у тих ящиках везли мертвяків до крематорію. Було мені з цими мертвяками! Кинули мене у ящик першим, а потім ще двох. У дорозі на холоді вони стали як залізні, не вилізеш нагору. Ледь не задихнувся під ними.

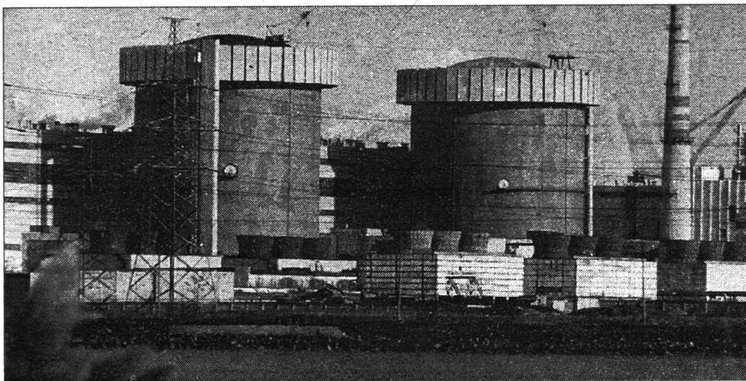
Привезли до крематорію. Фашисти, хоч і звірюки, а були педантичні. Перед тим, як закинути в'язня у піч, смерть мав засвідчити лікар. Підійшов до нашого ящика табірний лікар поляк Чаплинський, подивився на мене, а я розплющив очі. Живий. Так укотре пройшла смерть повз мене. Було мені дев'ятнадцять років.

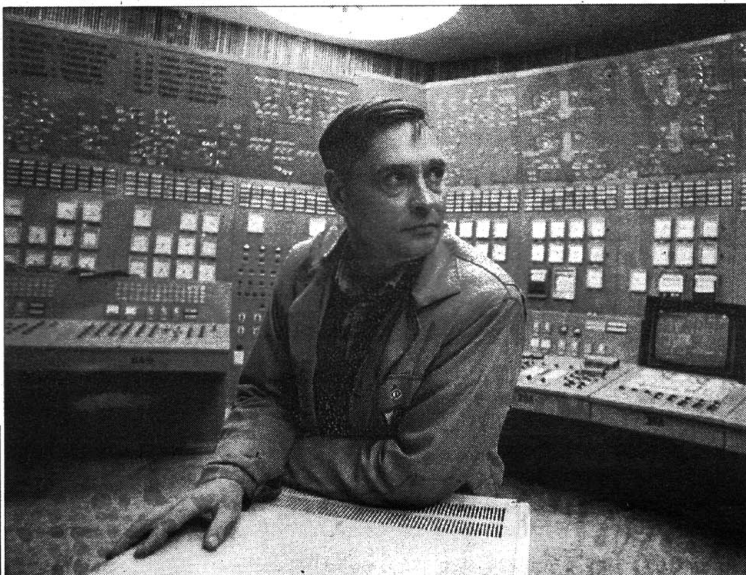
Може, доживу й до віку, що його наврочила циганка, якщо наостанок моя «щаслива» доля не посміхнеться мені ще раз.

Олександр ШАПОВАЛОВ.

Київ.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ, «Голос України»

ЛЮДИ Ж НЕ ВИННІ...

Пам'ятаємо, як закладали перший камінь у фундамент Південно-Української атомної електростанції, як на березі Південного Бугу росло поряд із селом Костянтинівкою нове сучасне місто. Вже згодом воно отримало назву Південноукраїнськ, а його корінні шканці — то наші ровесники, які 20 років тому за комсомольськими путівками приїхали у голий степ, щоб зводити ударний об'єкт. Проїжджаючи повз Костянтинівку, ми обов'язково заходили до будівельників, щоб дізнатися про новини, привезти до «молодіжки» фото героїв комсомольської будови. Так, тоді вони були героями...

Та прийшла чорнобильська біда. Ставлення до АЕС різко змінилося. Забули і про тих людей, які за двадцять років звели сучасне місто у степу, про тих, хто, ризикуючи здоров'ям, працює на трьох блоках атомної станції. Справедливо? Ні. Можна по-різному ставитися до мирного атома. Гудити, хвалити... Ми — про інше. Про людей, які вичавлюють з цього атома енергію. День у день, рік у рік. 150 мільярдів кіловат-годин електроенергії за роки існування виробила Південно-Українська атомна станція. Це не тільки світло в оселях мешканців сіл і міст півдня України, а сотні мільярдів виробленої продукції на підприємствах Одеси, Миколаєва, Первомайська. Тобто життя. Ось про що не варто ніколи забувати.

А на Південно-Українській зараз на повну потужність працюють усі три блоки. І щодоби вони виробляють 60 мільйонів кіловат. І ходять у школу діти, і займаються спортом у чудовому палаці, а їхні батьки завантажують паливо у реактори, стежать за безпекою атомних велетнів. Тобто будні. Про них добре може розповісти начальник зміни Анатолій Матвеєв, який працює на АЕС з першого дня її пуску (на знімку). І не назве ці будні героїчними, бо це повсякденна робота атомників: давати нам світло, тепло. Можна по-різному ставитися до атома, а до людей, які з ним працюють? Поміркуйте над цим.

Олександр КРЕМКО (фото).

Миколаївська область.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Вбити в собі Валленрода

Суб'єктивні нотатки про сучасне літературне життя

В емоційному біографічному романі Володимира Сосюри «Третя Рота» автор пише: «У Тичини, в його геніальному вірші «Воздвигне Вкраїна свойого Мойсея», є такі рядки:

Од всіх своїх нервів у степ посилаю:
— Поете, устань!

«Я... думав, що П.Тичина сказав це про мене...

Я спитав його: «Прийшов той поет, якого ви кликали?» І Тичина відповів: «Ні». Та я не повірив йому...»

Зауважимо, Тичинин заклик прозвучав у вірші 1919 року «І Бєлий, і Блок...», рядок з якого «Воздвигне Вкраїна свойого Мойсея» Володимир Сосюра й цитує. В тому ж 1919-му Павло Тичина написав ще один, актуальний нині, твір — вірш «Один в любов...», де є такі рядки:

Один в любов, другий у містику,
А третій в гори, де орли...
І от якомусь гімназистику
Вкраїнську музу віддали.
І от перебивають копію
З солодких руських поетес...

Поет на початку XX століття був стурбований станом української літератури. Він шукав відповіді на свої запитання.

Чи вже втомилась наша нація,
Чи недалеко до кінця, —
Що в нас чудова профанація
І майже жодного співця?
І майже жодної поезії,
Яка б нас вдарила! — Нема.
Самі предтечі анестезії
та лиш розгубленість сама...

***

Даруйте, що в підзаголовок я виніс обіцянку говорити про сучасну літературну ситуацію, а почав — про минуле. Цьому є причина. І серйозна. Річ у тому, що XX століття — вочевидь вирішальне для української культури, й літератури зокрема. Або «втомлена наша нація» (П.Тичина) висуне свого Поета (розуміти, очевидно, треба ширше — Письменника), або... Важливу роль в цьому процесі грає, як кажуть на Заході, тяглість чи спадкоємність, традиція. Адже й сама література — це соціальний й культурний досвід поколінь, акумулятор засвоєних нацією цінностей та естетичних форм сприйняття життя. Павло Тичина разом з неокласиками (М.Зеров, М.Рильський, П.Филипович, М.Драй-Хмара, О.Бурхгардт) прагнув дати поштовх традиціям інтелектуальної української літератури, що розвивалася б під впливом Європи. І сам він вже тоді розпочав свою поему «Сковорода» — твір, так і не оцінений ні сучасниками, ні майбутніми поколіннями, тобто нами. Проте знайомство європейського читача з Тичининою поемою відкрило б йому Україну — не пасеїстичну країну, яка існує в тіні російської культурної парасолі, а державу, що втрачала на тяжких історичних стежках свою незалежність, але народ якої ніколи не позбувався свого національного культурного обличчя. Крізь «залізну завісу», яку віддлив Україну від світу Сталін, проривалися одиниці: Юрій Яновський з романом «Вершники», Олександр Довженко зі своїми фільмами («Земля» увійшла до десяти кращих стрічок всесвітньої кінопромисловості)... Гідність українського слова перед історією врятували лише письменники, яким довелося жити й працювати поза батьківщиною: найперше це прозаїк Улас Самчук (нещодавно ми аж занадто скромно відзначили його 90-річчя) — чи не єдиний реальний кандидат від України на премію Нобеля в галузі літератури, поети Василь Барка та Олег Зуєвський, мовознавець і літературознавець Юрій Шевельов. Говорю про вершинні досягнення.

***

Де ж сьогодні український роман? Ще вчора в цьому жанрі метрами авторитетно вважалися Олесь Гончар, Михайло Стельмах, Василь Земляк, Григорій Тютюнник... Сьогодні ж самотньо стоїть Валерій Шевчук (маю на увазі інтелектуальну прозу!). Коли згадати молоду генерацію, то характерним для неї є одкровення одного з її представників — В'ячеслава Медвідя: «Всесвітній дух завітав і до нас, але збудив лише піну, і ця піна являє ілюзію збуреності всього шару народного буття; те, що дрімає в глибинах, недосяжне для нашого розуму...» Так, після Григора Тютюнника та Бориса Харчука українська проза осиротіла. Не до роману їй? Не до героя, який би втілив у собі наш розбурханий час і розірваний простір? Але ж роман в літературі — найємкіша форма збереження традицій, стрижень вияву рівня інтелектуального буття нації!

Серед нещодавніх лауреатів Шевченківської премії є і романіст Роман Федорів із своїм «Єрусалимом на горах». Надзвичайно цікавий твір, але ж не всеукраїнського формату. Страшні лихоліття випали на долю героїв роману Р.Федоріва, і читач безумовно полюбить їх, але ситуація, що склалася в літературі в кінці XX століття, вимагає твору, тереном і змістом дії героїв якого буде вся Україна, її, можливо, остання спроба вибороти своє місце серед культур світу, зберегти національну самобутність, не розчинитися «в руському морі» (О.Пушкін).

Так сталося, що після покоління Олеся Гончара наступні генерації не йшли на зустріч з монументальною епічною прозовою формою. І не йдуть.

***

Можливо, не випадково й роман Р. Федоріва «Єрусалим на горах» — це швидше емоційна реакція прозаїка на наше життя. І в оцьому полоні мук душі, розуміння, що нікому не вдасться ще раз прожити своє життя (а скільки всього в ньому було, в тому нашому радянському бутті: і зрад, і мужності, і невиправданих компромісів, і стійкості, вірності обраному шляхові!), в тій безвиході для декого й народилися спроби знайти пояснення нинішній тиші на літературному виднокрузі. І явився світові образ Конрада Валленрода з однойменної поеми Адама Міцкевича. Час написання цього твору — 1828—1832 роки, коли поляки готувалися, а потім повстали проти національного гніту, якого зазнавали, знаходячись під владою трьох імперій. Історичний Конрад Валленрод, вдаючи німця, дослужився в хрестоносців до найвищого військового посту й завів їх на поле поразки, якої завдали тевтонам слов'яни. В наші дні цей образ воскрес на сторінках сповідальної книжки Романа Іваничука «Благослови, душе моя, Господа...» і був підхоплений багатьма представниками творчої інтелігенції, тими, хто шукав пояснення свого досить комфортного існування в умовах критикованого тепер тоталітарного режиму. Назвавши себе новітніми Конрадами Валленродами, дехто (й Роман Іваничук в тому числі) переконує громаду, що, мовляв, він, служачи більшовицькій системі, розхитував її. З віршами подібного звучання звернувся до читачів і Дмитро Павличко.

І виходить, що мав рацію П. Тичина ще на початку століття: «Самі предтечі анестезії (від грецької — нечутливість. — **В.А.**) та лиш розгубленість сама...»

Час сповіді й справді настав був для тих, хто щиро чи з примусу оспівував комуністичну імперію та її вождів, але, здається, ніхто, крім М. Бажана, не скористався ним. Та, мабуть, сьогодні це вже не так і важливо для читача. Може, й справді краще мовчати, нести в собі свої біль і щем, ніж агресивно нападати на колег, як це робить у лівій пресі О. Левада. Але не Конрад Валленрод нині потрібен нашій літературі. Швидше Рембрандтівський Блудний син... Треба вбити у собі Валленрода, переступити одним разом поріг сумнівів, мук — і йти вперед, наївно, як згаданий на початку нотаток В. Сосюра, повірити, що саме тебе кличе до нової творчості заморджений наступом масової псевдокультури читач. Невже таке суперечливе, але омріяне, переконаний, більшістю, п'ятиріччя дев'яностих років XX сторіччя не надихає на творче його осмислення сучасних романістів?

● **Рембрандт «Повернення блудного сина».**

Конституційний архітектор: мрійник і реаліст

Минає сорок днів із дня смерті Леоніда Юзькова, голови Конституційного суду України, голови Наглядової ради Української правничої фундації, доктора юридичних наук, одного з розробників нової Конституції України.

Останнє засідання Венеціанської Комісії Ради Європи «Демократія через право» 3 березня цього року розпочалося нетрадиційно: члени авторитетної європейської структури, яка спеціалізується на питаннях конституційного розвитку країн континенту, присвятили спогадам про одного із найактивніших і найшанованіших колег, одночасно висловлюючи щирі співчуття українській делегації, родині та близьким Леоніда Юзькова, чия дорога до Венеції перервалася...

За кілька годин до відльоту з Борисполя він клопотався про дарунки, що привезе з України для колег у Венеції. Інакше не могло бути: він любив колег, колеги любили його. Та вилетіти з Борисполя вже не довелося...

Але головне, що мав зробити у Венеції Леонід Юзьков, — це подати науковцям, експертам та політикам Європи найповнішу інформацію про сутність та специфічність конституційного процесу в Україні на сучасному етапі, переконати їх у тому, що відсутність нової Конституції незалежної держави України вони не повинні використовувати як формальну перешкоду для набуття Україною повноправного статусу в Раді Європи.

А починалося все, з погляду сьогодення, надто банально. Спочатку — підготовка проекту Декларації про державний суверенітет України за завданням ЦК КПУ. Документ, у назві якого «керуюча спрямовуюча» не дозволяла вживати терміни «держава» та «Україна» (натомість — «Українська РСР»), на завершальному засіданні спеціальної групи було поставлено на голосування, і голоси розділилися порівну. Голос керівника групи — Леоніда Юзькова «за» став вирішальним. Документ схвалено. Україна розпочала шлях до незалежності, а отже, до правового оформлення своєї новітньої державності. Було відкрито шлях для головної роботи — опрацювання проекту нової Конституції. Від самого початку процесу ключову роль у ньому відігравав Леонід Юзьков. Він очолив групу науковців, що розробила концепцію Основного Закону, а отже, й робочу групу, що опрацювала сам Основний Закон.

Так поступово здійснювалися мрії українського народу і його конституційного архітектора, професора Леоніда Юзькова — мати свою державу й Конституцію. 1992 року він писав: «Нині Україна як держава де-юре є незалежною. Ми всі хочемо, щоб Україна була незалежною і де-факто. Для досягнення цієї національної мети нам належить ще багато зробити, зокрема створити сучасну правову систему України, серцевину якої має становити принципово нова Конституція». І Леонід Юзьков для цього **сам** багато робив. За доволі короткий час під його керівництвом було опрацьовано проект Конституції. Нову Конституцію України він розглядав як витвір, що поєднав би «кращі зразки світового конституціоналізму» з «історичними й національними традиціями українського державотворення», і який би будувався на засадах, що «характеризують Україну як суверенну національну державу».

У результаті політичних змін в Україні (через дострокові вибори Президента та Верховної Ради України) проект нової Конституції, розроблений групою під керівництвом Леоніда Юзькова, став уже історією...

У рамках нового етапу конституційного процесу Леонід Юзьков як голова секції Конституційної комісії, що має визначити основні засади нового конституційного ладу України, відстоював закріплення в Конституції такої «політико-правової категорії як «український народ» (а не «народ України»).

Характеризуючи діючу конституційну систему України, Леонід Юзьков підкреслював відмінність між **Конституцією юридичною і фактичною**. «Якщо ж конституційний лад (фактична реальна Конституція) і юридична Конституція, не збігаючись, існують самі по собі, то конституційна система держави є фіктивною, не реальною, — зазначав він. — За таких умов юридична Конституція і реальний конституційний лад надмірно політизуються. Виникає атмосфера, у якій слова політиків разюче розходяться з практикою, а конституціоналізм як наука ввергається у занепад. Саме в такому стані перебувала тривалий час конституційна система України. На жаль, і нині вона перебуває не в кращому стані». Такий висновок Леоніда Юзькова, зроблений ще 1991 року, не втратив актуальності для України й до сьогодні.

Зважаючи саме на реальність такого стану сучасної конституційної системи України, а також доводячи обов'язковість для Конституції такої сторони її юридичної природи як «висока народна легітимність», що забезпечує «конституційність самої Конституції», вказуючи на колізії, що існують між положеннями діючої Конституції, багато із яких є самі «не конституційними», Леонід Юзьков гаряче підтримав ідею Конституційного договору як один із можливих варіантів виходу України з політичної, економічної і, звісно, конституційної кризи. Крім того, механізм Конституційного договору, на його погляд, міг би бути використаний за певних умов і для завершення конституційного процесу в Україні, ухвалення нової Конституції.

...Так мрії Леоніда Юзькова поєднувалися з реаліями українського буття. Частина мрій стала дійсністю. Частина — ще чекає на своє втілення. Подекуди мрії не збігаються з реаліями.

Але коли щось не встигло перейти у якість буття, то учні продовжать справу Вчителя.

Сергій ГОЛОВАТИЙ,
народний депутат України, президент Української правничої фундації, кандидат юридичних наук.

Колектив редакції газети «Голос України» висловлює глибоке співчуття співробітникові редакції Ілюченку В.І. у зв'язку з тяжкою втратою — смертю батька.

А МИНУЛЕ БІГЛО ПО ЖИТНЬОМУ ПОЛЮ

Передчуття весни... Вона буває щороку, а чекаєш на неї, мов на чудо. Ось він — найінтимніший момент буття, що повторюється з точністю, завжди несподіваною. Саме весною народилася більша частина людства, і ти, ледве переводячи дихання, біжиш у пошуках подарунків для рідних і друзів, не завжди встигаючи до святкових столів. Весною найчастіше закохані насмілюються обмінятися весільними обручками. Весною ж народжується кохання нове, ніким ще незвідане, бо завжди неповторне.

Прокидається із зимової сплячки й місто. Тепер воно видається трохи заспаним, певно, через торішнє листя, що розкисло під розталим снігом. Місто завмерло... Передчуття — весни, нового життя, чуда.

Саме про це я думала, сидячи в не дуже затишному тролейбусі, що їхав за 16 маршрутом. А тут ще поряд усівся, перепрошую за неестетичне слово, бомж зі своїми чотирма клунками, якими обставив з усіх боків, так що й не вискочиш, щоб пересісти. Хоча, можливо, не встигла втікти, бо звернула увагу на колір його волосся. Про таке кажуть — житнє. Воно ніяк не поєднувалося з пожмаканим пальтом і з його невмиваним обличчям...

Трохи веселіше стало, коли сусіда витягнув журнал мод, з оглядом на фасони кінця сімдесятих років і почав гортати. Тролейбус відреагував на це поблажливою усмішкою. А я нарешті зібралася посунути клунки «модного» бомжа, бо наближалася потрібна зупинка. І саме цієї хвилини він до мене звернувся: «Ти знаєш, хто це?» Я глянула в журнал. По житньому полю бігла щаслива дівчина в джинсовому платті і тримала за руку не менш щасливого юнака у джинсах-кльош. Подібність була безсумнівна: житнє волосся так і не змогло вилиняти. «Я колись був манекеном!» Він міг би цього й не говорити: поряд зі мною сидів бомж, яким ще два десятки років тому милувався весь СРСР.

Не можу пояснити, чому я, журналістка, що іноді сходить кілометри, аби потрапити на цікаву тему, мовчки встала і вийшла на своїй зупинці, а не зазнайомилася із цим дивним чоловіком. Можливо, просто тому, що не знайшла потрібних слів.

А місто вже жило передчуттям весни. Дівчата і хлопці 95-го року розпочали весняну демонстрацію мод, і Київ, який ще не встиг позбутися слідів зимової сплячки, мрійливо потягувався, розминаючи кісточки. Ще кілька днів, і він прокинеться. І знову повториться чудо. Весна щедріша за людей. Своєю увагою вона не оминає нікого.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Веселиться і радіє весь народ...

ЯК МИ всі добре знаємо ще з раннього дитинства, кожне свято невмолимо тягне за собою таку всенародно улюблену процедуру, як «роздавання слонів». Тим актуальнішою стає ця традиція напередодні такого світлого й радісного свята, як 1 квітня.

Хіт-парад

Почесне право відкрити список найкращих з кращих за нашим стародавнім народним звичаєм надається гостям з вельми близького зарубіжжя, яке певний час тому ще цілком підпадало під поняття «батьківщини».

Отож, перше місце, з повним на те правом, посіла Таня Буланова за найяскравіші спортивні досягнення серед виконавців поп-музики, продемонстровані під час київського концерту в січні цього року (практично всі пісні було виконано в чудовій боксерській стойці).

Почесне друге місце присуджено групі «Крематорій» як найгазостійкішій групі (під час поїздки до Києва через прикру помилку працівників міліції в їхньому купе було застосовано спецзасіб «Черемха». На втіху музикантів і на цілковите здивування охоронців порядку, газ справив дію лише на останніх).

На третьому місці розташувався з усіма належними для даного випадку зручностями Петро Мамонов зі своєю групою «Звуки Му». Його титанічне стояння на голові під час виконання однієї із пісень із нового альбома «Грубый закат» не могло не захопити цього «топа». Так само окремого призу удостоєно й басиста «Звуків» — йому присвоєно звання найсидячішого басиста року (протягом усього концерту в Києві він і разу не підвівся зі свого стільця).

Групу «ВВ» визнано «командою, яку найрідше можна побачити на батьківщині» (з вересня вони безвилазно сидять у Парижі).

Пам'ятаючи, що, крім надбудови, існує ще й базис, було вирішено окремо згадати й важку працю «героїв невидимого фронту». Спеціального призу французької кулінарної академії було удостоєно радіостанцію «ЮТАР», за формат мовлення типу «вінегрет».

Геннадій Кирпикін здобув нагороди одразу в двох номінаціях: «за найкращий музичний кліп» (під час київського концерту в залі «Братислава», коли виступав хор крішнаїтів, на задньому плані демонструвались уривки з крутого американського бойовика, що й було знято присутніми на концерті телеоператорами. Чекайте прем'єри!) і «за найбільше рок-н-рольне ошуканство року»: із заявлених ним в афіші російських команд «АУ», «Ник Рок-н-Ролл» і «Комитет охраны тепла» на концерті була присутня лише остання.

На жаль, на цьому всі номінації за минулий рік можна вважати вичерпаними. Просимо всіх, кому цього року призів не вистачило, або тих, хто з тих чи інших міркувань бажав би взяти активну участь у конкурсній боротьбі за номінації 1995 року, подавати свої заявки на адресу газети до 1 квітня 1996 року.

Гуртожиток — вогонь, вода й мідні труби

ПОЧУТТЯ колективізму, ліктя, однієї на всіх чашки і вахтерші повною мірою розумієш у студентському гуртожитку. «Общага» як пам'ятка комуністичної ідеології спільного проживання індивідуумів, схоже, ще не скоро стане явищем історичним.

Думки вголос

Всепоглинаюча «жадоба знань» бабулі на вахті (хто входить і виходить, коли і з ким), нескінченний коридор, що закінчується місцями загального користування — ліворуч «М», праворуч «Ж», запаморочливий аромат смаженої картоплі і вишкварків, опухлі від голоду, безсонних ночей і пива студенти і тлусті таргани — от мальовнича картина нашого «спільного дому».

— Хто витяг шматок м'яса з супу?!! — Глас волаючого лунає по поверхах. Та, на жаль, у відповідь тиша — вже з'їли.

— Чуєш, позич-но свої штани на вечір. Побачення у мене.

— А я сьогодні «здався» — пиво п'ємо...

— Знову Старий зарізав. Утрете вже. І чого йому треба? (Далі чути сленгові вирази і нелітературні висловлювання).

Гуртожиток живе своїм життям. За розкладом. Вхід до 24.00. Через двері. Пізніше — через вікно. Гостям чай пити можна також до вказаного часу. Потім вони переходять на нелегальний стан... До ранку.

Порожні засіки холодильника, відсутність гарячої води, павутиння й «домашні комахи»... Хоч що там кажи, а побут заїдає. Та крізь чорнуху-побутівку світить зірка омріяного диплома. Ігноруючи гуртожитський сервіс і голосне бурчання шлунка, гризеш граніт науки. Складаєш сесії, рубаєш «хвости», стираєш грані між світлом і темрявою і у важких муках народжуєшся як молодий спеціаліст. А разом зі знаннями приходить і життєвий досвід: тим, хто жив і вижив у наших «общагах», не страшні вже ні вогонь, ні вода, ні мідні труби...

Ольга ВАУЛІНА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Тет-а-тет з Олексієм Кожуном: монолог з «ПОСТу»

Я МАВ змогу стати лікарем, стати хіміком. Радий, що не став. Перепробував чимало всіляких робіт. Займався продюсуванням. Намагався тут сам побудувати деяку індустрію розваг. Телекомпанія «ТЕТ» для мене найтриваліше місце праці. Гадаю, що наше співробітництво надовго, адже це комфортно...

Музика сама по собі — нормальний продукт людської діяльності. Мені здається дивним і неправильним підхід до поп-музики, як до музики. Це соціокультурний феномен, феномен масової свідомості, чим, власне кажучи, і цікавий.

У нашому житті чистого вже не залишилось — все пост... У музиці також — пост-панк, пост-рок тощо. Виходячи з цього доводиться поєднувати несумісні, на перший погляд, речі. Передач «ПОСТу» було вже п'ятдесят. І я пишаюся зробленим. Перша передача вийшла восени 1993 року. Її було задумано як передачу суто розважальну, а пізніше вона в своєрідну культурологічну з постмодерністським відстороненням та самоіронією. Чесно кажучи, «ПОСТ» для мене — іграшка, що дає безліч задоволення, і я тішуся, якщо такі почуття від моєї передачі відчуває ще хтось.

Вигадувати і робити передачу — це дуже прикольно! Класно, коли хобі збігається з професією. Коли за своє задоволення ти ще отримуєш їжу! Таке можна собі лише побажати.

Я ненавиджу всілякі телевізійні вікторини і конкурси, бо вони зазвичай погані на смак. Однак разів зо два я сам змушений був використати цей прийом для того, щоб виявити зворотний зв'язок — визначити коло своїх глядачів. З'ясувалося — мене дивляться люди від 12 до 60 років. Я навіть отримав листи від двох полковників і одного підполковника-меломана... І дізнався, що «ПОСТ» споглядає народ на блакитних екранах від Житомира до Чернігова. Для деяких областей «ПОСТ» — просто продуховина. У столиці безліч різноманітної культурної інформації, а на периферії — вакуум.

Та й на нашому вітчизняному телебаченні за великим рахунком немає нормальної музичної передачі. Відсутність конкуренції мене не радує, скоріш — навпаки. Підозрюю, що багато людей змушені дивитися «ПОСТ» тому, що немає нічого іншого. Але я вдячний за те, що вони мене дивляться.

Я роблю таку передачу, яку сам би дивився по «ящику». Це найбільш прийнятний спосіб. Адже намагатися підлаштовуватися під будь-чий смак — мене дратує.

Я періодично навмисно провокую скандали. Скажімо, після передачі про кохання в музиці — зворушливої, навіть слинявої, я зробив передачу про панк-рок. Подібні маніпуляції я проводжу свідомо — одному подобається одне, іншим — інше. Мистецтво, а тим більше поп-культура повинні бути провокаційними. Одне з надзавдань, яке ставлю перед передачею, — впливати на місцеву культурну еліту, яка й не підозрює про свою елітарність. Те, що я намагаюсь показувати, — це у більшості речі в момент становлення. Вони ще не зовсім оформлені й випромінюють енергію. Опосередковано я намагаюсь дати зрозуміти, що вони можуть робити щось подібне, якщо не краще. Я провокую людей займатися творчою роботою, до того ж не обов'язково музичною.

Я і начальство. Після приблизно восьмої передачі мені почали довіряти. Мій «ПОСТ» попередньо ніхто не дивиться. Хоча час від часу я провокую і їх — або добором музики, або деякою різкістю авторського тексту. Це не викликає великих скандалів типу «закрити, наказати». Скоріш породжує дискусії на тему: що таке добре і що не дуже...

Баланс банку станом на 1 січня 1995 року.
Повна назва банку: акціонерний банк «Авторитет»

Адреса банку: Київ-115, вул. Котельникова, 46.
Дата реєстрації банку: 24 грудня 1993 року.
Реєстраційний номер: 222

Актив	млн. крб.
1. Каса	—
2. Кошти на резервному рахунку НБУ	—
3. Кореспондентський рахунок в НБУ	1 396
4. Кореспондентські рахунки в банках	—
5. Дебітори банку	—
6. Кредити, надані банком	36 731
7. Позики, надані іншим банкам	3 500
8. Кошти, вкладені у спільну діяльність	100
9. Основні кошти	9 311
10. Валютні кошти	—
11. Видатки	—
12. Інші активи	6 516
13. Відокремлені кошти за рахунок прибутку	8 672
Всього актив	**66 226**

Пасив	
1. Статутний фонд	12 001
2. Резервний фонд	189
3. Інші фонди	11 595
4. Коррахунки інших банків	—
5. Поточні рахунки клієнтів у валюті	—
6. Розрахункові та інші рахунки клієнтів	226
7. Депозитні рахунки клієнтів	—
8. Внески громадян	—
9. Кредити, отримані в інших банках	27 500
10. Інші кредитори	411
11. Доходи	—
12. Прибуток	8 672
13. Інші пасиви	5 632
Всього пасив	**66 226**

Триває передплата на акції АБ «Авторитет» третьої емісії.
Запрошуємо придбати акції прибуткового банку. Тел. 452-03-89, 452-03-92, 444-68-76.

Звіт про прибутки і збитки станом на 1 січня 1995 року

Доходи банку	млн. крб.
1. Проценти, отримані по кредитах	33 647
2. Доходи і комісія по наданих послугах	85
3. Доходи від операцій з цінними паперами	—
4. Відшкодування клієнтами поштових, телеграфних та інших витрат	—
5. Доходи за інкасацію грошової виручки та перевезення цінностей	—
6. Доходи від діяльності самостійних підрозділів банку, не переведених на повний госпрозрахунок	—
7. Доходи від операцій з золотом і дорогоцінними металами	—
8. Доходи по операціях касового обслуговування Держбюджету і державного боргу	—
9. Інші доходи	—
10. Штрафи, пені, неустойки	—
Всього доходів	**33 732**
Витрати банку	
1. Сплачені проценти — всього	20576
2. Сплачена комісія по послугах клієнтам, банкам при кореспондентських відносинах	26
3. Витрати по операціях з цінними паперами	—
4. Поштово-телеграфні витрати по операціях клієнтів	—
5. Витрати по операціях з золотом і дорогоцінними металами	—
6. Матеріальні витрати по розрахунковому і касовому обслуговуванню	—
7. Витрати по виготовленню і пересилці бланків, паперу, пакувальних матеріалів, які необхідні для здійснення банківських операцій	76
8. Витрати по маркетингу і рекламі	77
9. Витрати банку по оплаті послуг комп'ютерних центрів та інших суб'єктів господарської діяльності	46
10. Амортизаційні відрахування на повне відновлення основних фондів	103
11. Витрати на ремонт основних засобів	—
12. Витрати по виготовленню та перевезенню паперових грошей і монет	—
13. Витрати по операціях касового обслуговування Держбюджету і державного боргу	—
14. Витрати на утримання апарату управління	2 692
15. Інші витрати	1 429
16. Штрафи, пені, неустойки	35
Всього витрат	**25 060**

Луганское АО «Автоклапан» реализует:

клапаны к грузовым машинам: ГАЗ-51 — 52, ГАЗ-53, КРАЗ, МАЗ, БЕЛАЗ;
тракторам: К-701, Т-150, ДТ-175;
двигателям: СМД-60, 62, 64, 72.

Клапаны к легковым автомобилям:
ГАЗ-24, ГАЗ-2410, УАЗ, «Таврия», «ЗАЗ» 30- и 40- сил.двигателей, ВАЗ-2101-2107, «Москвич-412».

Клапаны к мотоциклам: «Днепр», «Урал».

Болт ВК-53-1004060-02 с гайкой в сборе.

Инструменты: отвертка механическая В-646, отвертка со сменными лезвиями В-0765.

Мотоциклы «УРАЛ», двигатели ЯМЗ-236 с КПП, двигатели ЯМЗ-238 с КПП.

Ждем ваших предложений!
Форма оплаты — предварительная.
Адрес: 348023, г.Луганск, ул.Кирова, 43. Тел. 52-85-48, факс (0642) — 52-32-46.

ХМЕЛЬНИЦЬКА МАКАРОННА ФАБРИКА
відпустить за попередньою оплатою макаронні вироби різного асортименту.
Телефакс (03822) 3-01-21, телефони: 3-01-21, 3-13-86, 3-41-00.
Адреса: 280015, м.Хмельницький, вул. Я.Галана, 7.

Інформація про перший випуск акцій
акціонерного товариства відкритого типу Торговий дім «СФЕРА»

Характеристика емітента

Найменування: Акціонерне товариство відкритого типу «Торговий дім «СФЕРА». Місцезнаходження: Україна, м. Кривий Ріг, пр. Миру, 7- а. Засновники товариства є: ТОВ Холдинг — компанія «Сфера», громадяни України. Рішення про створення товариства прийнято зборами засновників 1.09.94 р.

Мета та предмет діяльності

Метою створення товариства є забезпечення високоякісною конкурентоспроможною продукцією, надання послуг та виконання робіт, що дає змогу підвищити доходи акціонерів товариства:

Предметом діяльності товариства є:
— роздрібна та оптова торгівля товарами народного споживання та харчовими продуктами;
— надання послуг населенню та юридичним особам рекламного, консультативного, інформаційного, юридичного, транспортного, побутового характеру та ін.

Дані про емісію

Статутний фонд товариства становить 1 000 000 000 крб. Товариство випускає: 9 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб., серія Х-1, №№ 0001-9000 включно, 1000 привілейованих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб., серія Х-2, №№ 0001-1000 включно.

Засновникам товариства належить 1000 привілейованих акцій на пред'явника на загальну суму 100 000 000 крб. та 6000 простих іменних акцій на загальну суму 600 000 000 крб.

Решта акцій у кількості 3000 шт. будуть пропонуватися для відкритого продажу юридичним та фізичним особам.

Місце проведення передплати: Україна, Дніпропетровська область, м. Кривий Ріг, пр. Миру. 7-а, тел. (0564) 74-59-62.

Передплата на акції почалася 25.01.95р., закінчується 25.07.95р.

Відкритий продаж акцій починається через 30 днів після опублікування інформації про їх випуск.

Довідки за телефоном: (0564) 23-32-20, факс (0564) 74-59-62.

Відкрите акціонерне товариство «Олександрійська фабрика діаграмних паперів» пропонує таку продукцію:

стрічки діаграмні для контрольно-вимірювальних приладів;
диски діаграмні для реєструвальних приладів;
папір для принтерів;
папір для ксерокса;
папір для касових апаратів;
папір для телетайпів;
зошити учнівські (48 аркушів);
зошити для чорнових нотаток;
папір господарчий;
папір для нотаток;
обкладинка «Діло»;
конверти;
альбом для малювання;
книга обліку;
папір для заклейки вікон.

Контактні телефони: (05235) 2-07-37, 2-32-20, 2-30-05, 2-33-23.
Факс (05235) 2-14-30.
Телетайп 282677 «Папір».
Ціни значно нижче ринкових.

Рекламное агентство Студии «ТВ Табачук» приглашает разместить рекламу в программах новостей
СИТ-3 (УТ-3), СИТ-30 (Тет-а-тет), СИТ-АНТ (Ассоциация негосударственного телевидения)

Наш адрес: 252001, Украина, Киев-1, Крещатик, 48, к.5. Тел./факс 224-99-34. Тел. 224-60-94.

ООО «Лидер-К» объявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 2-х месяцев со дня опубликования объявления по адресу: г. Киев, ул. Коцюбинского, 9-А.

Постійний представник фінської фірми
SISU
в Угорщині — товариство з обмеженою відповідальністю INCO SF пропонує:

вантажні автомобілі для перевезення пального — вартість від 60 000 німецьких марок (3-вісні + 2-вісні причепи, об'єм 33 тисячі літрів);

вантажні автомобілі для перевезення контейнерів — вартість від 40 000 німецьких марок (3-вісні + 2-вісні причепи, здатні одночасно транспортувати два 6-метрові залізничні контейнери).

На складах INCO можна придбати й інші види вантажних автомобілів — лісовози, самоскиди, худобовози, тягачі тощо.

Наша адреса: 8000, Угорщина, Сейкешфегервар, вул.Боргонді, 14. Тел./факс: (3622) 329-572, 329-444.

Склади містяться за 60 км від Будапешта. Потрібно їхати автотрасою у бік Балатона. На 63-му кілометрі слід звернути у бік міста. Перед автозаправкою звернути праворуч. Контора міститься на території місцевого «Волана».

Предприятие производит монтаж алюминиевых конструкций:

окон,
дверей,
витрин,
офисных перегородок,
балконов.

Тел. 8 (294) 54835.

Арбитражным судом Харьковской области
(г. Харьков, 2, ул. Сумская, 64)
возбуждены дела о банкротстве:

малого научно-производственного предприятия «Вега» (Харьков, Госпром, 5 подъезд, р/с 609255 в ХОД АК АПБ «Украина»), дело № 4177/6-15;

частного малого предприятия «Интекс» (Харьков, ул.Ак.Павлова, 132-в, кв.32, р/с 002468807 в КБ «Проминь»), дело № 4183/6-61;

общества с ограниченной ответственностью «Левел» (Харьков, ул.Пушкинская, 79/2, р/с 100467552 в областном управлении ПИБ Харькова), дело № 4180/6-15;

малого частного предприятия «Лара» (Харьков, ул. 23-го Августа, 24, кв.11, р/с 468546 в Мерефянском отделении АПБ «Украина»), дело № 4179/6-15;

фирмы «Эстер» (Харьков, ул.Ак. Проскуры, 9-В, кв.60, р/с 1468905 в КБ «Проминь»), дело № 4279/6-15;

малого предприятия «Руббер» (Харьков, ул.Шевченко, 229, р/с 468319 в КБ «Проминь»), дело № 4178/6-15;

малого частного предприятия «Талаэро» (Харьков, ул.Плехановская,94-а, корпус В, р/с 002468562 в КБ «Добродій»), дело № 38/6-52.

Арбітражний суд Черкаської області (Черкаси, бульвар Шевченка, 307) порушив справу № 47/8 про банкрутство малого підприємства «Альфа».

Адреса боржника: Сміла Черкаської області, вул. Репіна 51/9, р/р 468917 Промінвестбанк м. Сміла.

Арбітражний суд Черкаської області (Черкаси, бульвар Шевченка, 307) порушив справу № 45/8 про банкрутство кооперативу «Комплекс».

Адреса боржника: Сміла Черкаської області, вул. Переяславська, 9, р/р 000461448 в АК АПБ «Україна».

Арбітражний суд Черкаської області (Черкаси, бульвар Шевченка, 307) порушив справу № 46/8 про банкрутство науково-виробничої фірми «Алеско».

Адрес боржника: Сміла Черкаської області, вул. Свердлова, 76/65 р/р 467219 Промінвестбанк м. Сміла.

В Київському міському арбітражному суді порушено справу № 13/45 про визнання банкрутом Товариства з обмеженою відповідальністю МП «Арді» (252074 м. Київ, вул. Вишгородська, 32/2 к. 150, р/р 2467928 у Шевченківському відділенні ПІБ м. Києва, МФО 322216).

Прохання до кредиторів та санаторів подавати свої вимоги або пропозиції до міського арбітражного суду (м. Київ-38, вул. Б.Хмельницького, 44-в) протягом місяця з дня публікації цього оголошення.

За кордоном є спадок. Можливо, для вас...

УКРІНЮРКОЛЕГІЯ
(252034, Київ, вул. Золоті Ворота, 2-а)
У справах про спадщину розшукує родичів

Померлих у США:

Володимира Дужинського, відомого також як Павло Дужинський, який народився в Україні в н/п Перемишль в 1907 році.

Хани (Анни) Готліб, яка народилася в США в 1907 році, батько — Ісідор (Ізадор) Готліб, народився в 1880 р. в Австро-Угорщині, мати — Саді (Сара) Соломонівна Маркус, народилася в 1880 році в Західній Україні, с.Біле.

Михайла Івановича Дзуріса, який народився в 1910 р. в США, а саме дітей рідного брата батька спадкодавця — Йосипа Дзуріса.

Померлих у Канаді:

Будь-яких родичів **Джона (Івана) Парки,** відомого також як Іван Підгородецький, який народився на Тернопільщині в 1918 р.

Анни Орловської, а саме: сестру — Євгенію Бикову або племінницю — Любу Трахомову.

Василя Зінченка (Зенченка, Женченка), який народився в Чернігові в 1925 р.

Андрія Цисляка (Кисляка), який народився в 1911 р. в Західній Україні чи Польщі, батько — Ян (Іван) Цисляк (Кисляк), мати — Маріанна Войцюк (Вуйцюк).

Марії Млинек, відомої також як Марія Хелен Жмолда, яка народилась в 1916 р. в Західній Україні чи Польщі.

Георгія Халінського (Чалінського), який народився в 1908 р. в Західній Україні чи Польщі, батько — Григорій Халінській (Чалінській), мати — Сеукса Грушка.

Померлих у Німеччині:

Клари Еберле, яка народилась в Україні в 1913 р., батько — Фріц Літман, мати—Яміра Єсетинська.

Івана Маштенка (Мащенка), **який народився в 1926 р. у Львові чи області.**

Броніслава Сосновського, який народився в 1923 р. в селі Борщовичі, батьки — Софія Павлівна та Іван Семенович Сосновські.

Померлих в Англії:

Григорія Зайця, який народився в Україні в 1920 р. в н/п Станіслав.

Анни-Ірени Фальк, уродженої Ястржебської, яка народилась приблизно в 1902 р. у Львові чи області.

Померлих у Франції:

Ольги Бонзе, яка народилась в Одесі в 1903 році.

Софії Безмошенко, яка народилась в 1903 році в Одесі.

Бориса Євгеновича Кохно, 1904 року народження, батько котрого — Євген Олександрович Кохно, родом із Київської губернії, а мати — Людмила Василівна Горянська, після першого шлюбу — Пономарьова.

Зацікавлених осіб, а також осіб, яким відоме місце проживання розшукуваних, просимо повідомити про це Укрінюрколегію: Київ-34, вул. Золоті Ворота, 2-а, тел. (044) 224-16-67, факс (044) 229-28-35.

Попередні публікації з розшуку спадкоємців було поміщено в газеті «Голос України» 28 листопада 1994 р., 18 лютого, 3 березня та 1 квітня 1995 року.

НАДІЙНИЙ БАНК ВІД А до Я

А КРЕДИТИВИ
Б УХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС
В АЛЮТНІ ОПЕРАЦІЇ
Г АРАНТІЇ ПО КОНТРАКТАХ
Д ЕПОЗИТНІ РАХУНКИ
Е ФЕКТИВНІСТЬ
Є ВРОПЕЙСЬКИЙ СЕРВІС
Ж ИРАНТУВАННЯ
З АКОННІСТЬ
І НВЕСТИЦІЇ
Й МОВІРНІСТЬ УСПІХУ
К РЕДИТУВАННЯ
Л ІКВІДНІСТЬ
М АКСИМАЛЬНІ ПРИБУТКИ
Н АДІЙНІСТЬ
О ПТИМІЗМ
П АРТНЕРСТВО ТА ПІДТРИМКА
Р ЕСПЕКТАБЕЛЬНІСТЬ
С ТАБІЛЬНІСТЬ
Т РАДИЦІЇ

УКРАЇНСЬКИЙ КРЕДИТНИЙ БАНК
CREDIT UKRAINIAN BANK

Ф ІНАНСУВАННЯ
Х ЕДЖИРУВАННЯ
Ц ІННІ ПАПЕРИ
Ч ЕСНІСТЬ
Ш ВИДКІСТЬ
Щ ІЛЬНІСТЬ
Ю РИДИЧНА ДОПОМОГА
Я КІСНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Факс 044/274-30-27
Телекс 631323 KWIT SU

Моторное масло из Германии!

RAVENOL
HD 15 W — 40

Для карбюраторных, дизельных и турбодизельных моторов.

Расфасовка в 5-литровые канистры.

Стоимость одной канистры один миллион купонов.

Оптовая и мелкооптовая торговля.

т. 228-86-17, т./ф. 228-00-76.

Фирма
«Вена»
продает
стеклоткань и стеклосетку
различных марок.

Возможна доставка.

Тел. в г. Чернигове:
(04622)
7-32-62, 7-38-29.
Факс 7-25-87.

Все гениальное — просто!

ТЕХНОЛОГ UKRAINE

Газосварка без карбида!

У Вас проблемы с **карбидом, кислородом, ацетиленом?**

Не беда, обращайтесь к нам. Мы производим промышленные электролизно-водные газосварочные установки

ТЕРЕ-1.5Т

Толщина свариваемого металла 0.5 ... 5мм,
Выход газовой смеси 1500 л/час,
Максимальная потребляемая мощность 4.5 КВт
Обеспечиваем гарантийное и послегарантийное обслуживание

Звоните: (0572) 23-0127, 32-1903, 20-5396
Пишите: 310115 Харьков-115, а/я 3151
Приходите: г. Харьков, ул. Котлова, 29

Только установки фирмы "Технолог" заменяют ацетиленовый сварочный пост!

Организация реализует со склада в Днепропетровске:
двигатели Д-243;
мотокомплекты СМД-22;
СМД-18Н;
ГАЗ-53;
поршень Д-240;
комплект колец ГАЗ-53.
Наши телефоны:
(0562) 23-01-44, 23-78-81.

Уточнення

У «Голосі України» за 1 квітня (ст. 15) в «Інформації про випуск простих іменних акцій відкритого акціонерного товариства «Павлограджитлобуд» слід читати «Павлограджилстрой».

ФИРМА ЗАКУПИТ
шкуры мокросоленые КРС и свиные механической съемки. Минимальная партия 10 тонн.
Реализуем и принимаем заказы на оптовую поставку изделий из натуральной кожи.
Тел./факс 544-24-77, тел. 211-56-35.

НВАТ «Плесо»
виготовляє та реалізує
КРІСЛА
для глядацьких залів
293720 м. Дрогобич, вул. Індустріальна, 3.
Тел. (032-44) 3-71-60.
Факс 3-89-05.

Руководителям предприятий сельского хозяйства, фермерам!

Предприятие «Стилброк» производит и реализует рабочие элементы для широко распространенных дисковых борон (БДТ-2,5А, БДТ-3, БДТ-7) и культиваторов. Благодаря использованию новейших технологий холодной катки, плазменной резки и закалки эти изделия отличаются особой прочностью и повышенным сроком службы. Для изготовления изделий применяется высокопрочная рессорно-пружинная сталь марки 65Г.

ВЫ МОЖЕТЕ ПРИОБРЕСТИ У НАС ИЗДЕЛИЯ СЛЕДУЮЩИХ НАИМЕНОВАНИЙ:

1. Диски борон с зубчатой кромкой, в т.ч. евростандарт.
2. Диски борон с гладкой кромкой в сферическом и плоском исполнении, в т.ч. евростандарт.
3. Лапы культиваторные универсальные стрельчатые, 270 мм, 330 мм, в т. ч. евростандарт.
4. Тяпки.

Крепежные отверстия изделий выполняются любой формы по вашему желанию.

Цены приемлемые, зависят от объемов поставок. Возможен бартер.
330032,
г. Запорожье, ул. Металлургов, 1. Тел. (0612) 321932, факс 320457, 327506.

ООО «Технохаус» объявляет о своей ликвидации. Претензии принимаются в течение 2-х месяцев со дня опубликования объявления по адресу: г. Киев, ул. Институтская, 25.

Всеукраїнська конференція
«Відходи та їх використання»
відбудеться у дніпропетровському Будинку природи 27 та 28 червня 1995 р.
Запрошуємо вчених, виробничників, бізнесменів.
Дзвоніть нам у Дніпропетровськ: (0562) 41-76-41, 41-72-17.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

З добрими намірами

МИ ВЖЕ повідомляли про перебування в Києві президента Європейської спілки футбольних асоціацій (УЕФА) шведа Ленарта ЮХАНССОНА. На зустрічі з журналістами його запитали:

UEFA

— Що привело вас до української столиці?

— До УЕФА нині входять федерації 49 країн континенту. Отож, прагну побувати в кожній, ознайомитися зі станом справ, запланувати допомогу, якщо вона потрібна. Україна — одна з перших країн у Східній Європі, яку ми відвідуємо. Ваша держава — одна з найбільших на континенті і за територією, і за населенням. Окрім того, вона зробила величезний внесок у розвиток світового футболу.

Не посилатимусь лише на київський клуб «Динамо», який, як на мене, входить до числа найсильніших у Європі. Адже не тільки його перемогами обмежуються досягнення українського футболу. Відзначу, приміром, бронзові медалі вашої юнацької збірної (до 16 років) на торішній першості Європи в Ірландії.

Тепер, коли ви стали незалежною державою, то вам може стати в пригоді досвід, накопичений УЕФА за багато років.

Отже, ми з колегами тут не для того, щоб займатися політичними дискусіями. Прибули до Києва з добрими намірами та бажанням надати допомогу і словом, і ділом Федерації футболу України.

— Відомо, що ви, пане президент, поборник фінансових перетворень на футбольній ниві. Яка ваша позиція в цьому плані?

— Так. Ті гроші, які зароблено футболом, повинні залишатися в ньому. Для нас абсолютно неприйнятно, коли за матчі, організовані національними федераціями, вони отримують якихось 20 відсотків від прибутку, а решта осідає в кишенях спритних агентів-посередників.

У зв'язку з цим хотів би відзначити, що матчі в рамках Ліги чемпіонів стали прикладом солідарності, правових норм проведення змагань. У нинішньому сезоні цей турнір має капітал у 240 мільйонів швейцарських франків. Природно, що багаті і сильні клуби заробляють хороші гроші. Вони охоче віддають нам 25 відсотків прибутку. Але ці кошти УЕФА тримає в себе деньдва. І одразу ж розподіляє їх. Дістають солідну компенсацію клуби, які в першому-другому колі Кубка чемпіонів вибувають із змагання і не мають ніякого прибутку, а самі лише збитки.

— А як з командами-чемпіонами країн, котрі взагалі не входять до Ліги чемпіонів, а включаються в розиграш Кубка УЕФА?

— І їх не обділяємо. А окрім того з цього ж фонду виділяємо значні кошти на юнацькі та жіночі змагання.

— Що справило на вас найбільше враження під час нетривалого перебування в Києві?

— Звичайно ж, зустріч із Президентом України паном Леонідом Кучмою. Переконався, що він не тільки симпатизує спортові, і футболові зокрема, а й добре розуміється на цій справі. Не вдаватимуся в деталі нашої бесіди, бо вона була досить тривалою, а відзначу лише те, що між нами було повне взаєморозуміння. Не сумніваюся тепер, що керівники України бачать необхідність футболу в розв'язанні певною мірою і соціальних проблем.

— Якою ж буде конкретна допомога УЕФА Україні?

— Ми підписали угоду між УЕФА та ФФУ, яка дасть змогу нам ще тісніше співпрацювати на користь українського футболу. Скажу вам не для красного слівця, що до України ставимося з особливою симпатією, бо вона — солідний і надійний партнер, з яким не маємо ніякого клопоту. Отож, докладемо максимум зусиль, щоб знайти солідного спонсора для національної збірної вашої країни. Наша співпраця триває вже більше року. І за цей час ми вже провели в Києві навчання тренерів з багатьох країн. І надалі надаватимемо фінансову та методичну допомогу, консультуватимемо вашу федерацію, організовуватимемо навчання для тренерів та суддів. Забезпечуватимемо, по можливості, інвентарем та формою. До речі, всі ці акції входитимуть до програми «Бюро допомоги країнам Східної Європи». Із розпадом СРСР ми опікаємо десять країн, які входили до Союзу. Через це, щоб не завдавати шкоди, серйозно вивчатимемо проблему трансферу футболістів зі сходу Європи до її західних країн. Хоча я особисто переконаний, що футболісти з тієї ж України, здобувши хороший досвід виступів у багатих і сильних клубах за кордоном, принесуть величезну користь національній збірній.

В Україні є дуже багато перспективної молоді, яка вже незабаром заявить про себе. Отож, наберіться трохи терпіння — і ваша країна неодмінно вийде на рівень найсильніших футбольних держав.

На знімку: президент УЕФА Ленарт Юханссон.

Фото Володимира РЕПІКА, Укрінформ.

Олександр НОВИЙ, журналіст

ЦВИНТАР

Продовжуємо цикл публікацій, в основі яких — бесіди з народознавцем Гарафиною МАКОВІЙ

(Початок у номерах за 7, 11, 18, 25 березня, 1 квітня).

КОР: Мабуть, кожен. пригадуючи дитинство, а відтак — цвинтар, відчуває особливі переживання: разом зі страхом домінує і дитяча цікавість. Підростаючи, звертаєш увагу на те, що на цвинтарі люди не поводяться, як завжди, і розмови ведуть особливі.

І вже коли дорослі, одну людину на цвинтар веде лишень обов'язок: так треба, іншу — бажання поспілкуватися з тими, кого вже з нами немає. Чи є тут якась закономірність? Чи може наше ставлення до цвинтаря і він сам бути мірилом праведності людини, її способу життя?

МАКОВІЙ: Я би сказала, що це залежить від того, наскільки ми тягнемо у собі корінь наших предків, їхні моральні неписані закони у ставленні до тих, хто відійшов. Тому що за традиціями наших пращурів цвинтар, як і церква, вважався місцем святим. Попри цвинтар ніколи людина не проходила зі свистом, з криком, особи чоловічої статі обов'язково знімали головний убір, хрестилися. Цим віддавався пошанівок тим, хто там був, просили їм у Бога прощення гріхів. І в якій мірі пульсує в нашій душі та традиція з кореня, так, напевно, і тягне. А з того, що бачу, можу твердити, що спілкування з тими, хто відійшов, існує реально.

Ось такий приклад: приїхала жінка з Львівщини, мала хворого сина: рак крові. Здавалося б, причина хвороби — дрібничка: не пустила дитину на похорон свого чоловіка. Мотивує: «Він мені з'їв усі печінки, випив всю кров, для дитини не існував, навіть не виплачував аліментів, то чого я мала пускати, був гірше аніж чужий!»

А на молитву показало, що тато дитини при останньому своєму відході так хотів бачити сина, що жадоба цього бачення затримала душу, і тепер він тягне хлопчика за собою. Раджу: «Піди, хлопче, до тата, постав квіти, запали три свічі, попроси прощення, що не був на його похоронах, уникав його при ваших стрічах».

Минає рік, жінка приходить, кланяється і каже: «Неймовірно, але справи пішли на лад».

Чи інший приклад — з Хотина, що на Чернівеччині. Жінка різко почала хворіти. І на молитву показує: поки ходила до покійного чоловіка на могилу, розповідала, що і як вдома, — тонус життя був нормальним. Тільки перестала ходити — покійний чоловік став приходити до неї. Звичайно, цього людині не говориш, би не боялася, але питаєш: «Отак у вас ліжко?» — «Отак». «Подушка отакого кольору, так розташована шафа?» — «Так...»

На молитву показало, як відмолити, очистити душу покійника. Біди припинилися.

Виходячи з подібного, тих, хто від нас відходить, я не можу назвати померлими. Швидше — покійниками, бо на покій пішло їхнє тіло, а душа торує і далі свою дорогу. І якщо вона не пішла туди, звідки була зазвана нашими батьками, шлях її небезпечний й страшний: починає відповідати за свої вчинки. І коли ми приходимо до неї, молимось за її упокій, запалюємо свічки, даємо через гріб милостиню, таким чином купуючи і чиюсь за неї молитву, то содіяне нею зло потроху розсівається, ми очищаємо її, омиваємо і потроху відчіплюєм від біди. Таким чином, і себе поступово відчіплюємо від того, що могли отримувати у дарунок звідти, коли поминанням та молебнями стираємо її гріхи, бо що у корені, пливе у насіння...

Часто буває так: приходить людина зі своїми бідами, а на молитву показує,що причина негараздів іде з цвинтаря. І щоб від того відчепитися, треба знати могили, імена предків. Як не дивно, з молодого покоління рідко хто знає могили та імена навіть бабусь, дідусів, не кажучи уже про подальші покоління.

Мотивація: «А їх вже давно немає, що мені мертвий може дати?!» А мертвий якраз дає дуже і дуже багато!

Все має корінь: квітка, трава, дерево. Ми за нього забуваємо, бо він у землі, але ж він дає рослині живильну силу! Так і наші діди, прадіди, прапрадіди — аж до дванадцятого покоління дають живильну основу і нам Світла чи Темряви, досить нам тільки спустити до них відеречко поступку власного. Спустили добро — добро і зачепиться, спустили зло — витягаємо нещастя. А щоб того зла було якомога менше, світлом молитви, добрими справами необхідно розсіяти ту пітьму. У наших предків були щодо цього досить чіткі правила та закони.

КОР: А чому душа, як ви кажете, застряє на цвинтарі?

МАКОВІЙ: Ми звикли так: помер — і кінець. «Атеїзм нас прирік», — як зазначив Анатолій М. із Вінниці у Зошиті відгуків. Він похоронив свою семирічну дівчинку Христину. Ось його запис: «Заборонили Бога, але Його з Неба не стягнули. Нас виловлювали, коли ми йшли до церкви, але тим самим значення церкви не перекреслили». А на дівчинку цього чоловіка впали гріхи діда. Якби він знав закони, за якими у родовідному дереві перетікає зло з кореня на листочки, він міг би перетнути страшний канал зла вінчанням. Але вінець він не визнавав і крізь себе пропустив родовідну оскверну на дитину.

Хотіла б повернутися до того, що наші предки брали у своєму житті за основу. А основа у них була така: ми на Землі тільки на те, щоб здати Екзамен на Вічність, показати Господу Богу, що вартує наша душа.

В цьому екзамені маємо чітко визначені закони. Ми є тих законів раби. Згадаймо: священик, відспівуючи покійника, каже: «Уеопший раб Божий...»

Ми настільки раби тих законів, наскільки учень раб граматичних правил, якщо хоче написати диктант на п'ять. Він залежить від установлених до нього норм і традицій, змінити ніщо не може.

Тож одну небесну днину (приблизно 72 роки) ми тільки те й робимо, що проходимо випробування за цими законами. І коли кінчається цей термін — тіло (кораблик, у якому мандрувала душа), привозять на цвинтар. А душа має повернутися на Небо. І цвинтар, як на мене, з того, що я бачу, і з того, як твердять старенькі, — є ніби родильний будинок.

(Продовження в наступному суботньому випуску).

Футбол

Інтрига на всіх поверхах

Чемпіонат України. Вища ліга. 22-й тур: «Карпати»—«Кремінь» — 2:0 (2:0). Леськів, 10 (1:0), Валенко, 16 (2:0). СК «Миколаїв» — «Нива» (Тернопіль) — 2:1 (1:1). Забранський, 19 (1:0), Дем'янчук, 31 (1:1), Шох, 75 з пенальті (2:1). «Торпедо» — «Нива» (Вінниця) — 4:2 (2:1). Миколаєнко, 12 (0:1), Зуєнко, 27 у свої ворота (1:1), Р. Бондаренко, 34 (2:1), Голоколосов, 61 (2:2), Мартюк, 64 (3:2), Ветров, 76 (4:2). «Кривбас» — «Волинь» — 3:0 (1:0). Яковенко, 29 (1:0), Ниченко, 63 (2:0), Ниченко, 75 (3:0). «Прикарпаття» — «Темп» — 2:1 (2:0). Ковалюк, 25 (1:0), Школьников, 37 (2:0), Кальян, 86 (2:1). «Шахтар» — «Верес» — 2:0 (1:0). Онопко, 31 (1:0), Петров,76 (2:0). «Таврія» — «Зоря-МАЛС» — 1:1 (1:0). Волков, 23 з пенальті (1:0), Кравченко, 54 (1:1). «Чорноморець» — «Металург-Віктор» — 2:1 (0:0). Дудник, 59 (0:1), Гашкін, 86 (1:1), Селезньов, 80 (2:1). «Динамо» — «Дніпро» — 2:2 (0:0). Максимов, 52 (0:1), Косовський, 57 (0:2), Ковалець, 64 (1:2), Полунін, 72 (2:2).

У центрі уваги був, звичайно, матч у Дніпропетровську. І не тільки тому, що там грав лідер. Уболівальникам цікаво було побачити результати «ченджу» гравцями між «Динамо» і «Дніпром». Саме новачки й намагалися триматися на видноті. І якщо Максимову, Ковальцю та Шарану це вдавалося, то Похлєбаєв, здається, і досі не вписується у динамівський ансамбль.

А от Ковалець примусив повірити футболістів «Дніпра», що з «Динамо» можна грати на рівних. Він не тільки забив красивий гол, а й постійно вів своїх нових товаришів на штурм воріт Шовковського. Врешті «Дніпру» вдалося врятувати очко, а лідер якось розгубив свою перевагу, і тепер «Шахтар» відстає від нього на п'ять очок.

Сенсація мало не сталася в Одесі. «Чорноморець», який, мабуть, не відновив сили після перемоги в Києві, лише за чотири хвилини до закінчення гри зумів вирвати перемогу в аутсайдера. Врятували одеситів новобранці Гашкін та Селезньов. Ще один аутсайдер «Зоря-МАЛС» зумів вибороти очко у «Таврії» на її полі.

Випадковістю це назвати важко, бо боротьба за місце під сонцем примушує аутсайдерів боротися за кожне очко. СК «Миколаїв», якого після першого кола дехто поспішив «списати» до першої ліги, під керівництвом Кучеревського покинув небезпечну гавань. Принаймні, становище миколаївців не таке вже й безнадійне, як до березневого старту. Думаю, рано списувати й інші клуби, які поки що пасуть задніх. Від них можна чекати будь-якої несподіванки.

І якщо після двох невдач «Динамо» з'явилася інтрига у групі лідерів, то в нижній половині турнірної таблиці вона й не зникала.

Становище команд	В	Н	П	М	О
Динамо	15	6	1	52—21	51
Шахтар	14	4	4	40—16	46
Чорноморець	13	4	5	36—21	43
Дніпро	12	5	5	36—27	41
Таврія	11	5	6	42—25	38
Торпедо	12	1	9	35—27	37
Кривбас	9	6	7	19—14	33
Кремінь	10	3	8	30—29	33
Карпати	8	6	8	22—23	30
Прикарпаття	8	5	9	24—31	29
Нива Тр	7	4	11	29—24	25
Верес	7	4	11	22—38	25
Нива Вц	7	3	12	23—29	24
СК Миколаїв	7	2	13	16—38	23
Зоря-МАЛС	5	5	12	25—42	20
Волинь	6	2	13	17—39	20
Темп	5	4	13	20—28	19
Металург-Віктор	4	7	11	25—43	19

Матчі 23-го туру команди вищої ліги проведуть 14 квітня.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Власність

— Куме, — прохрипів чоловік, обличчя якого відбивало пекельні муки гіркого похмілля, — мені нас з тобою дуже жалко.

— Нісенітниця, — озвався не менш змучений, але дещо оптимістичний за переконаннями кум, — ми з тобою дуже щасливі. Я два роки вже, як не був у ресторані, а чи потрапимо туди ще колись — то велике запитання із знаком оклику. Отож, попили-погуляли — і баста!

— Але ж іще вчора ми з тобою були власниками, капіталістами, — ніяк не вгамовувався песимістичний кум. — А теперечки що — знову люмпен-пролетарі?! Може, ми оті пропиті ваучери якраз уклали б у квітуче й багатюще підприємство і стригли б усе життя велетенські купони. Може, за ті купони і горілочку попивали б, і горя не знали б?..— Не біда, коли людина скнара, — відповів кум-оптиміст, — але справжня біда, коли людина скнара і до того ж ще й дурень. Невже ти настільки пропив розум, що дозволив переконати себе в тому, що нібито оті 5–6 доларів, котрі вартий химерний папірець-ваучер, здатні зробити із людини капіталіста? Чи треба бути дурнем, щоб серйозно сприймати казочки про те, що годі гнути спину на роботі: купив собі прибуткові акції — і розкошуй, немов у Бога за пазухою. І так весь народ: Ніхто нічого не робить, зате геть чисто усі дивіденди рахують!..

— Воно, може, й так, — кволо заперечив кум-песиміст, — але зовсім без власності якось не теє, невесело.

— А нові тещині ночви, хіба погана власність, хіба не жалко було їх пропивати на День Незалежності? — кепкував кум-оптиміст. — Так то ж достеменно була справжня приватна власність. Є хоч що згадати. Пам'ятаєш, ми після того з тобою два дні блювали далі, ніж очі бачили? А це хіба власність — пара нещасних ваучерів? Пляшка горілки на двох і по відбивній із свинини. Єдина радість, що не під парканом кубрячили, а немов панів офіціант обслуговував. Оце й усі пироги — навіть на похмілля нещасних двох сотень тисяч не залишилося...

— Твоя правда, — позадкував кум-песиміст, — справжня власність є таки справжньою власністю. Її так просто, як оті недолугі ваучери, не проп'єш. Торік збагрили наліво машину цибулі, так Петро Наконечний і цибулю пропив, і машину кинув напризволяще просто на столичній вулиці. Два місяці навіть був неспроможний згадати, де ту машину занапастив. Дякуючи випадкові авто виручили. Хай йому грець, куме, що капіталістів з нас не вийшло. А от приватною власністю ми з тобою будемо достеменно. Батраками називається. Хіба що на таких як ми п'яниць охочих покупців не знайдеться. Боюся, через це може в Україні не піти масова приватизація як слід. А жаль — доки ж нам українцям жебраками бідувати — без власності?!

Юрій БОЛЬШАК.

Малюнок Аркадія СУХАНОВА.

З обмеженою відповідальністю

Цехи та виробничі служби були замкнені, хоча, за календарем, йшов не вихідний, а звичайний робочий день. Річ у тім, що колектив уже третій місяць гуляв у відпустці за власний кошт. Звісно, крім адміністрації, яка, наче нічого не сталося, продовжувала отримувати не лише зарплату, а й премії.

Директорський кабінет відчинився, звідти до приймальні висипали начальники цехів і розбіглися по своїх місцях. Шалено закрутилися телефонні диски: був оголошений аврал. Терміново викликали весь виробничий склад, хоч би хто, де і в якому стані був, — навіть такі, хто давно вже вийшов на пенсію. Відряджених відкликали телеграмами, за хворими та дачниками — посилали машини.

На десяту призначили загальні збори. Зал заповнився вщерть. Стільки не збиралося тут відтоді, як покійний партком заганяв сюди людей схвалювати вітальні телеграми на адресу чергового з'їзду КПРС. Біля входу сиділо кілька дівчат, вони рахували присутніх.

Слово узяв голова профкому:

— Для кворуму нам іще не вистачає шістнадцять осіб. Тому ми вирішили підтягти резерв: дев'ятьох — з військової служби, декого — з тюрми.

— Що він там каже, га? — вісімдесятирічний бухгалтер, якого на заводі вже ніхто не пам'ятав, притулив долоню до вуха.

— Оголошена амністія всім, хто звідси щось украв, — пожартував Шеремет (його привезли просто з городньої ділянки, де він ганяв колорадського жука).

Мікрофона взяв директор.

— Коли ми були державним закладом, міністерство нами крутило, як йому заманеться. Тепер станемо самостійними — тобто, перетворимося на акціонерне товариство з обмеженою відповідальністю.

«От блюзнір! Сказав би вже: з необмеженою безвідповідальністю, — обурився Шеремет. — Начебто він перед кимось за щось відповідає».

— Але це уможливиться лише за умови, якщо ми викупимо контрольний пакет акцій, — вів далі директор. — Якщо кожен із вас вкладе свого сертифіката, тобто, приватизаційного чека, та ще й додасть півстільки ж готівкою, вийде якраз належна цифра. Замість того, щоб залишатися наймитом, кожен із вас стане власником нашого підприємства й отримуватиме дивіденди.

«Який там до біса дивіденд, коли й на зарплату нема чим стягнутися, — подумав Шеремет. — Вішає нам локшину на вуха, аби прибрати завод до своїх загребущих. Але що робити? Викласти сертифіката сюди — все одно, що викинути на вулицю, не вкладати — викинуть на вулицю тебе самого».

— Якщо не викупимо заклад самі, він піде на торги, де потрапить до рук бізнесменів. Ті заради наживи зроблять з нами все, що лише заманеться. Скажімо, викинуть усіх за браму, а тут влаштують, даруйте, безлад.

«Один безлад зміниться на інший», — міркував Шеремет. — То й що? Якому телепню спаде на думку робити у цехах кабаре? Розповів би краще про вигідні замовлення, що йдуть через посередницьку фірму, якою заправляє його син. І куди пливе платня орендарів за наші складські приміщення. І куди поділася половина гаражів, споруджених на заводський кошт. І чому він ширяє по закордонах, коли ми сидимо без копійки. Годі брати нас тут на глум і вважати за невігласів!»

Шеремет рішуче підняв руку.

— О, бачу, один уже «за», — помітив директор. — Отже, прошу голосувати!

У залі поволі почали зводитися руки.

Савелій ЦИПІН.

ЛЮДИ, БУДЬТЕ ПИЛЬНІ! І НЕ ЛИШЕ ПЕРШОГО КВІТНЯ

***З**ДАЄТЬСЯ, трастовим компаніям, із тих, які раптово зникають зі внесками і обіцяними дивідендами, роботи в Україні вистачить ще надовго. Вже цілий тиждень у газеті «Голос України» не вщухають телефонні дзвінки — реакція на першоквітневий номер, у якому редакція запустила кількох «уток» і наприкінці кожного із цих матеріалів залишила номери телефонів «Голосу України».*

Телефони стомилися від благань лисих (Господи, невже їх так багато?), які шукають зцілення і прохають дати їм можливість випробувати на собі цілющу воду (публікація «Від Антарктиди відколовся айсберг... і він тепер в Одесі»), настирливих дзвінків любителів тварин із різних регіонів країни, готових без вагань полишити місця обітовані і доглядати пітонів у ветеринарній клініці (матеріал «Як поставити на ноги удава»). Вистачає і тих, хто співчуває потерпілим вкладникам (публікація «Трастові пристрасті»).

Одразу після виходу у світ цих матеріалів читачі спонтанно поділились на три групи. Перша, без сумніву, найчисленніша, безпомилково приурочила ці публікації до дня сміху. Читачі, які належать до другої, хоча і телефонували за вказаними номерами, але, відчуваючи каверзу, починали телефонну розмову приблизно так, як одна із читачок:

Резонанс

«Пробачте, якщо це не першоквітневий жарт, мій коханець зовсім лисий. Дайте водички від айсберга...»

А тим, хто сприйняв наш першоквітневий розиграш на віру, з сумом повідомляємо: айсберг, як і раніш, плаває саме там, де йому і належить плавати — в Антарктиді, і до наступного першого квітня до Одеси навряд чи дістанеться; «Конкорду» не існує: вкладники стали жертвою не цього трасту; немає і центру реабілітації домашніх тварин з тисячодоларовими посадовими окладами. Читачам, які повірили в нього, не гріх нагадати: дармовий сир буває тільки в мишоловках.

П. БЕЗУХОВ.

У дусі часу

Зодягла в неділю баба
модний світер із орлом,
котрий дав
онук Микола, —
гордо дибає селом.
Стріла бабу продавщиця,
що якраз з обіду йшла,
каже: — Маню, подивися,
як ти світер зодягла!
Чом орел висить позаду?
Переплутала все ти...
Світер слід
перевернути —
так як треба зодягти.
Баба блимнула сердито:
— Юрунду
плетеш якусь!..
Можна світер й так
носити —
Світ давно
перевернувсь.

Володимир КЛЕНЦ.

ПРАВИЛА ГАРНОЇ ПОВЕДІНКИ

1. У гостях відкушуйте хліб маленькими шматочками. Тоді у вас залишиться більше місця для м'яса. риби та інших продуктів.

2. Не кладіть кастет у кишеню фрака, він його негарно відтягуватиме.

3. Якщо ви наступили жінці на ногу, вибачтесь, ніжно погладьте її по нозі, якщо їй сподобалось — погладьте її і по інших частинах тіла.

4. Не називайте речі своїми іменами. У кращому разі ви ризикуєте потрапити до психлікарні.

5. Якщо хтось з гостей упустить виделку, зробіть вигляд, ніби нічого не сталося, і виделка зовсім не ввіткнулася у вашу ногу.

6. Не витирайте масні руки об свій піджак, якщо їх можна витерти об чужий.

7. Розплачуватися у ресторані з офіціантом повинен чоловік. Якщо у нього випадково не виявилося з собою грошей, хай він непомітно витягне з дамської сумочки потрібну суму.

8. На зупинці не спішіть залізти в автобус першим. Спочатку пропустіть інвалідів, громадян літнього віку, потім жінок і дітей, потім чекайте наступного автобуса.

Олександр ПЕРЛЮК.

Мал. Сергія КУПРІЯ.

Пародія

Космічний телевізор чи свинячий рік

Очима втупилась у шибку,
як баран...
Вдивляюся у космос,
як в екран.
Голодні кури вже стіну
довбуть...
Корова жде,
що сіна принесу,
Бичок реве, і свині,
хай їм трясця.
... Вже чоловік обідати
прийшов,
А борщ недоваривсь
І засмажка згоріла.

Тетяна ДОМАШЕНКО.

Дивлюся на небо, неначе свиня,
Інакше не можу, —
бо рік же свинячий!
Ой мамо, у небі зірки —
мов стерня,
А місяць — свят, свят! —
свиноматка неначе,
Вистрибують поруч
хмарки-поросята.
Дивлюсь: на екрані
рабиня Заура
І, вибачте, курва за чаркою
курить.
Баранюсь на небо —
для мене це [illegible].
Ой зорі мої, вже вас кури
клюють,
Е ні, то не зорі, а курячі яйця,
Тупі, ніяк собі не доберуть,
Що не мені висиджувать
курчат.
— Я вірш висиджую! —
усім кричу. — Мовчать!
Але ревуть: корова
жде бичка,
А бик без мене не дихне.
Чекай!
В дійниці молоко вже
охололо,
Волає бульба, щоб її полола.
А я пишу, аж дим валує
з-під пера.
Немитий глечик,
неумита дітвора
Ще б народила, як гороху —
будь здоров,
Та ніколи, вже муж
обідати прийшов.
— Нема борщу? —
кричить мій вередун,
Й на голову чомусь надів
чавун.
Згоріла засмажка, і я згоріла.
Свинячий рік, свиняче рило...
Нехай усіх вас візьме трясця,
Я ж на Пегасі жму до щастя.

Володимир СЕМЕНО.

Полтава.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 521439.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311066.